

Års-
berättelse
2012

Folksam

Vd-ord: Kundernas företag tar steget in i framtiden

2012 var året då Folksam befäste sin position som en stabil aktör inom försäkring och sparande. Vårt engagemang för det som våra kunder bryr sig om fortsätter.

Sidan
7

Sidan
10

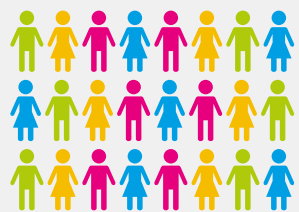
Vi växer med kundernas behov

Under 2012 ökade premieintäkterna i Folksam med knappt sex procent eller två miljarder kronor, till totalt 35,2 miljarder kronor. Efterfrågan på Folsams produkter ökade i alla segment.

Ökade krav leder till positiv utveckling

Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya solvensregler som arbetats fram inom EU för försäkringsbolag. Direktivet ska stärka sambandet mellan solvenskrav och risker.

Sidan
14

Sidan
23

Du som kund kan påverka Folksam

Eftersom Folksam är kundägt finns det inte några aktieägare. Försäkringstagarnas inflytande på stämman utövas dels genom särskilt valda fullmäktigeledamöter och dels genom direktval av försäkringstagare.

Uppmärksammas ägarstyrning

Folksam är övertygat om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom kriterier för hållbar utveckling påverkar därför Folksam de bolag som företaget investerar i.

Sidan
35

Innehåll

Det här är Folksam	5
Vd-ord: Kundernas företag tar steget in i framtiden	7
En sammanfattning av året som gått	8
2012 – ett år med starka finanser	9
Vi växer med kundernas behov	10
Folsams kunder nöjdare än genomsnittet	12
Vi vässar Folksam för framtiden	13
Ökade krav leder till positiv utveckling	14
Folksam – en attraktiv arbetsplats	16
Ett varumärke, två koncerner och tio försäkringsbolag	18
En organisation med kunden i fokus	20
Brett erbjudande inom tre huvudgrupper	21
Du som kund kan påverka Folksam	23
Strategisk kapitalförvaltning	24
Riskhantering – en viktig del av affären	28
Världsberömd trafikforskning	32
Uppmärksammas ägarstyrning	35
Aktivt miljöarbete	38
Folksam Sak	42
Folksam Liv	47
Förenade Liv	52
KPA Pensionsförsäkring	54
KPA Livförsäkring	57
Styrelser	60
Koncernledning	64
Ordlista	66

Välkommen till

Kundernas försäkrings- bolag

Vi försäkrar nästan varannan svensk och vi har hand om pensionen för nära två miljoner individer. Hos oss kan du försäkra ditt hem, din bil, din fyrfota vän och din pension! Vårt jobb är att se till att tryggheten följer med, i livets alla skeden. Vi hjälper dig att se över ditt försäkringsskydd så att det stämmer överens med din livssituation och familj.

Vi engagerar oss i det som våra kunder bryr sig om och gör därför saker som inte alltid brukar förknippas med försäkringsbolag. Vårt engagemang rör bland annat i miljö, trafik och ansvarsfulla placeringar – allt för att påverka utvecklingen mot en hållbar värld.

Vårt mål

” Vårt mål är att ha försäkrings- och sparandebranschens mest nöjda kunder.

Varje gång vi möter en kund, möter vi också en ägare. Allt vi säger och allt vi gör påverkar kundens upplevelse av oss.

Vår vision

” Människor ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Så ser vår vision ut och den gäller för alla varumärken inom Folksam. Som en betydande investerare har vi möjlighet att påverka för att realisera visionen.

Vårt löfte till dig

” Vi är engagerade för dig – så att du och dina nära är trygga idag och imorgon.

Vårt jobb är att skapa trygghet för dig och allt som du bryr dig om. Vi utgår från ditt behov när vi utformar våra erbjudanden.

Det här är Folksam

Kundägt

Folksam är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Det betyder att kunderna är ägare och att allt överskott går tillbaka till försäkringstagarna.

Brett erbjudande

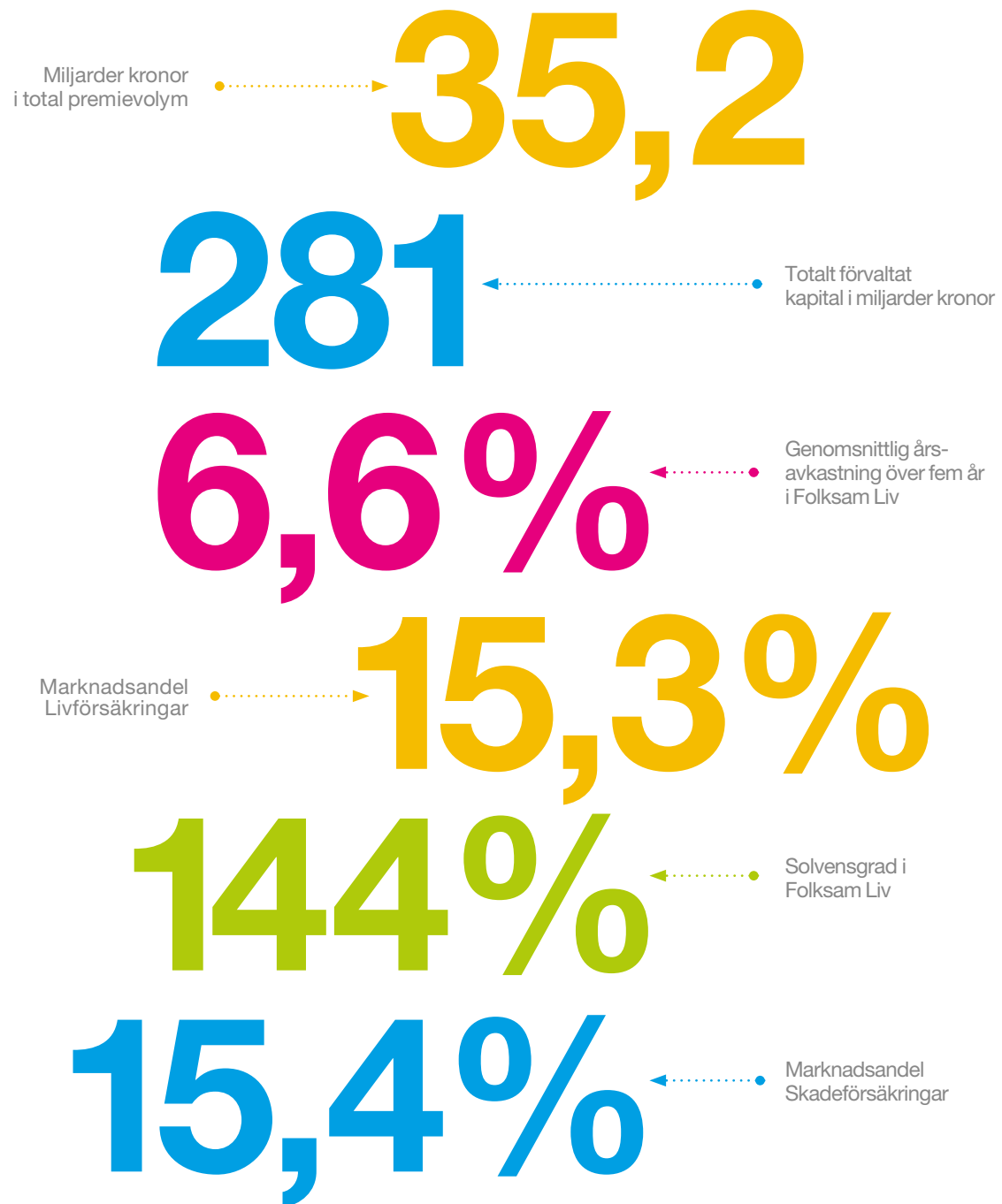
Folksam erbjuder ett brett sortiment som bland annat omfattar bil- och boendeförsäkringar för hushåll, företagsförsäkringar inom utvalda områden, tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner, direkt eller via samarbeten, samt grupplivförsäkring och annan riskförsäkring.

Finansiell styrka

Den finansiella styrkan framgår av solvensgraden som vid årsskiftet uppgick till 144 procent i Folksam Liv och till 150 procent i dotterbolaget KPA Pension. Styrkan ger kunderna bra förutsättningar för en långsiktigt god avkastning på pensions-sparandet. Under de senaste fem åren har den genomsnittliga totalavkastningen i KPA Pension och Folksam Liv varit högst i branschen. Mot bakgrund av den starka finansiella ställningen i Folksam Sak lanseras ett återbäringsprogram med första utbetalning 2013.

Mervärden

Folksam bedriver sedan 1960-talet ett aktivt miljöarbete. Kunskap från Folksam trafikforskning används för att rädda liv i trafiken. Hela det förvaltade kapitalet på 281 miljarder kronor omfattas av kriterier för miljö, mänskliga rättigheter och antikorrupcion.

”

Återbäringen är det yttersta beviset på att vi är kundernas företag.

Kundernas företag tar steget in i framtiden

Under de senaste åren har Folksam gått från att vara ett bolag i mängden bland försäkrings- och sparandebolagen till att bli en av förebilderna. Förflyttningen från produkt- till kundfokus, koncentrationen av kapitalförvaltningen och samlokaliseringen med KPA Pension är viktiga framgångsfaktorer. Sammantaget har förändringarna gjort att vi tagit oss igenom flera finanskriser på ett bra sätt och när vi åter befinner oss i en turbulent tid utvecklas alla Folksams bolag i rätt riktning.

Under 2012 ökade våra premievolymer och marknadsandelar inom både sak- och livverksamheten. Vi skördar frukterna av den varumärkesförflyttning vi har arbetat med sedan 2008. Antalet kunder ökar stadigt – nya kunder som i många fall tidigare inte tänkt på Folksam som ett alternativ. Vi vet att de i många fall väljer oss för att vi är värderingsstyrda och att vi står för de värderingarna även när det blåser.

Trots dystra signaler från många håll runt om i Europa och i Sverige har Folksam en ekonomisk styrka. Vi fortsätter att leverera trygghet till våra kunder genom bra försäkringslösningar. Både Folksam Livs och KPA Pensions solvens

ligger på en betryggande nivå. Den styrkan ger våra kunder bra förutsättningar för en långsiktigt god avkastning på pensionssparandet.

I Folksam har vi under ett antal år och under olika marknadsförhållanden visat att vi kan hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen. Över en femårsperiod har KPA Pension haft den högsta genomsnittliga årsavkastningen bland de bolag som är öppna för nyteckning. Folksam Liv är tvåa i samma jämförelse. Under fem riktigt tuffa år har våra kunder fått en genomsnittlig årlig totalavkastning på runt sju procent. Det tål att jämföras med alla andra sparformer på marknaden.

Som vd i ett kundägt bolag är jag stolt över att kunna lansera ett återbäringsprogram i vårt sakbolag. Återbärningen är ytterligare ett bevis för våra kunder att de valt ett bolag som värnar om dem genom att erbjuda bra produkter och konkurrenskraftiga premier, samt att inte lämna någon utdelning till externa ägare.

Vårt fokus på individuella tjänstepensioner blir tillsammans med arbetet med ITP, våra stora satsningar på pensionsrådet under 2013. Steget in på ITP är historiskt och ett utökat samarbete med tjänstemän och akademiker stärker Folksam för framtiden.

Inom sakförsäkringar kommer fokus att ligga på priser och kostnader. Vi kommer att se över vår prissättningsmodell. Folksam ska bli bäst i branschen på att sätta priser som speglar risk, kundbeteenden och marknadsförutsättningar.

Folksams relativt höga kostnadsläge beror i första hand på ökade skadekostnader. Genom arbetet i vårt skadekostnadsprojekt ska vi effektivisera skadehanteringen ytterligare, det handlar om att bli effektivare i hur vi utnyttjar våra resurser.

Spelplanen för försäkringsbranschen kommer fortsätta att vara rörlig med många olösta regelverksfrågor som livförsäkringsutredningen, tjänstepensionsdirektivet och Solvens 2. Vi har en stor utmaning framför oss i att förbereda och genomföra de anpassningar som krävs utan att tappa vårt tydliga kundfokus. Folksam är kundernas företag och det gäller att vi bygger starka relationer med våra kunder och därigenom skapar en stabil kundbas.

2012 var året då Folksam ytterligare befäste sin position som en stabil aktör inom försäkring och sparande. Det är därför med stor stolthet som jag under 2013 lämnar mitt uppdrag som vd. Vårt engagemang för det som våra kunder tycker är viktigt fortsätter, och med nya erfarenheter och lärdomar har vi ett bra utgångsläge inför 2013.

Vi har aldrig varit bättre rustade för framtiden.

Anders Sundström

ROBUST

En sammanfattning av året som gått

2012 var ett händelserikt år för Folksam med dotterbolag. Här följer en kort summering av årets viktigaste händelser.

Vi växte med kundernas behov

Folksam ökade sina totala premieintäkter under 2012 med sex procent till totalt 35,2 miljarder kronor. Det förvaltade kapitalet ökade med 28 miljarder kronor och uppgick vid årsskiftet till 281 miljarder kronor.

Nöjdare kunder

Enligt undersökningen Svenskt Kvalitetsindex ökade Folksam det redan positiva avståndet till branschens genomsnittliga kundnöjdhet.

Bäst i klassen

En årlig genomsnittlig avkastning på 7,9 procent under fem år placerar KPA Pension i topp bland de bolag som är öppna för nyteckning. Folksam Liv är tvåa på 6,6 procent.

Stärkt marknadsposition

Folksams marknadsandelar ökade inom både liv- verksamheten och sakverksamheten.

Återbäring i Folksam Sak

Folksam är ett kundägt bolag där vinsten går tillbaka till ägarna. Återbäringen beräknas i efterskott och varierar från år till år.

Lundin Petroleum

Efter att Lundin Petroleums stämma avlog förslaget om en oberoende granskning av verksamheten i Sudan och Etiopien beslutade samtliga Folksams bolag om avinvestering.

Strategiskt samarbete i Finland

Förvärvet av 51 procent av aktierna i Aktia Skadeförsäkring är ett första expansivt steg och ett viktigt led i Folksams strategi för den nordiska försäkringsmarknaden.

Fler får vara med på stämman

Beslutet innebär att fler organisationer ges rätt att utse ledamöter till Folksams stämmor. Detta kompletteras med direktval av enskilda kunder.

Fastighetsbeståndet växte

Folksam köpte Kungsbrohuset i Stockholm – en av världens mest miljösmygna byggnader.

Salus Ansvar

Folksam förvärvade SalusAnsvar av norska DNB.

Renodling av verksamheten

Swedbank Robur övertog förvaltningsrätten till Folksam LO-fonderna. Genom att renodla och överlåta förvaltningsrätten till fonderna kan Folksam helt och fullt företräda kunderna.

2012 – ett år med starka finanser

2012 befäste Folksam sin position som en stabil aktör inom försäkring och sparande. Den ekonomiska styrkan lägger grunden för att fortsätta leverera trygghet till kunderna genom bra försäkringslösningar.

KPA Pensions och Folksam Livs solvensgrader uppgick vid årsskiftet till 150 respektive 144 procent. Solvensgraden beskriver finansiell styrka och visar hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna.

Förenklat uttryckt kan man säga att för varje hundralapp som garanteras kunden finns det tillgångar i Folksam Liv som är värda 144 kronor. Solvensgraden är en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvalt kapital.

Under perioden 2008 – 2012 hade KPA Pension den högsta genomsnittliga årsavkastningen bland de bolag som är öppna för nyteckning. Folksam Liv ligger tvåa på samma lista. Under denna tuffa femårsperiod har Folksams kunder fått en genomsnittlig årlig avkastning på runt 7 procent. Det är långt över konkurrenterna och står sig mycket bra i jämförelse med alla andra sparformer.

Folksam Sak per årsskiftet

Konsolideringsgrad, moderbolaget	143,3%
Totalkostnadsprocent, koncernen	102%
Totalavkastning 2012	8,2%

KPA Pension per årsskiftet

Solvensgrad	150%
Kollektiv konsolidering	100%
Avkastningsränta	7,2%
Totalavkastning 2012	7,2%
Totalavkastning 2008 – 2012	7,9%

Den kollektiva konsolideringen i Folksam Liv stärktes under 2012 och uppgick vid årsskiftet till 118 procent. Återbäringsräntan omvärderas löpande med hänsyn till finansmarknadens påverkan på den kollektiva konsolideringen. Sedan november 2011 är återbäringsräntan i Folksam Liv 4,5 procent, före skatt och avgifter.

KPA Pension använder avkastningsränta som för 2012 uppgick till 7,2 procent. Avkastningsränta innebär att all avkastning fördelas ut direkt efter varje kvartal till spararnas konton. Den kollektiva konsolideringsgraden är därför alltid 100 procent i KPA Pension.

Tack vare det goda resultatet i Folksam Sak stärktes konsolideringsgraden i moderbolaget ytterligare och uppgick vid årsskiftet till 143 procent. Mot bakgrund av den starka finansiella ställningen lanseras ett återbäringsprogram med första utbetalning 2013.

Folksam Liv per årsskiftet

Solvensgrad	144%
Kollektiv konsolidering	118,0%
Återbäringsränta	4,5%
Totalavkastning 2012	7,0%
Totalavkastning 2008 – 2012	6,6%

Kooperativ tjänstepension per årsskiftet

Kollektiv konsolidering	116,1%
Återbäringsränta	6,0%

Faktaruta

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och de till kunder garanterade åtaganden.

Konsolidering

Konsolideringskapitalet i förhållande till ett års premieinkomst.

Kollektiv konsolidering

Förhållandet mellan tillgångsvärden och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och ej garanterade åtaganden.

Återbäringsränta

Folksam Liv är ett kundägt bolag. Vårt överskott går via återbäringsräntan tillbaka till våra ägare. Räntan är inte garanterad och bolaget kan ta tillbaka den del som överstiger den garanterade räntan.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar i förhållande till förvalt kapital.

Återbärning

Folksam Sak är ett kundägt bolag. Vårt överskott går via återbärning tillbaka till våra ägare.

Vi växer med kundernas behov

De totala premievolymerna ökade under 2012. Folksam växte från en stark position både på liv- och sakmarknaden.

Premieintäkterna i Folksam ökade med knappt 6 procent eller 2 miljarder kronor under 2012, till totalt 35,2 miljarder kronor. Efterfrågan på Folsams produkter ökade i alla segment.

Pensionssparande

Uthålligt starka nyckeltal och bred distribution bidrog till att premievolymen inom traditionell försäkring ökade kraftigt. KPA Pension och Folksam Liv hör till de ledande företagen inom branschen. Tillväxten inom fondförsäkring fortsatte och utveckling av fondutbudet till kund är en viktig framgångsfaktor.

Avtalspension för SAF-LO och KAP-KL* svarar för en betydande del av premievolymen och inom varumärket Folksam sker en fortsatt utveckling av erbjudanden även för den individuella tjänstepensionsmarknaden. I och med att Folksam blev utvald som leverantör av traditionell livförsäkring för ITP-planen för perioden 2013 – 2018 kan nu alla som arbetar inom något av de stora avtalsområdena välja Folksam för sin tjänstepension.

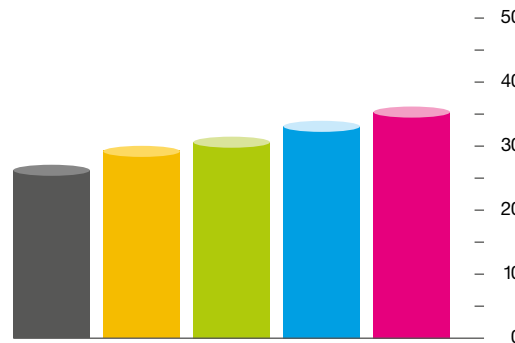
Marknadsandelen mätt i total premieinkomst för livförsäkring uppgick till 15,3 procent, en ökning från 11,0 procent 2011. Folksam är därmed näst störst efter Skandia.

För fondförsäkring var Folksam marknadsandel 17,3 (12,2) procent och för övrig livförsäkring 14,0 (10,3) procent. Inflyttat kapital och uppräknade fribrev räknas som premieinkomst i statistiken.

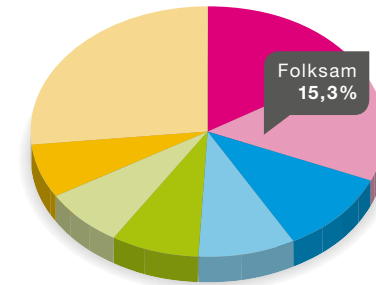
TOTAL PREMIEVOLYM 2008 – 2012

Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar och avgiftsintäkter från sparare i fondförsäkring

● 2012	35 266 Mkr
● 2011	33 263 Mkr
● 2010	30 496 Mkr
● 2009	29 356 Mkr
● 2008	27 158 Mkr

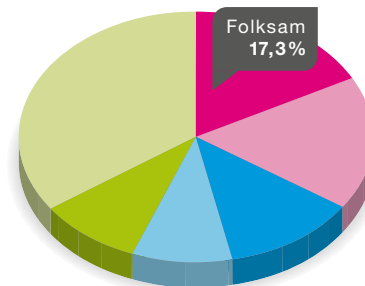
MARKNADSANDEL TOTAL LIVMARKNAD

● Skandia	16,3%
● Folksam	15,3%
● AMF	10,6%
● SEB	8,8%
● Länsförsäkringar	8,1%
● Swedbank	7,5%
● Alecta	6,8%
● Övriga	26,6%

Källa: Svensk Försäkring

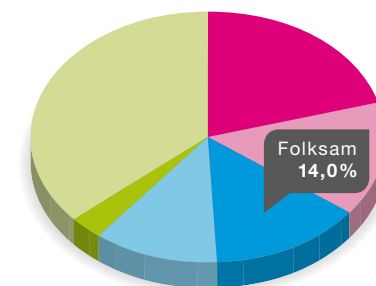
MARKNADSANDEL FOND FÖRSÄKRING

● Folksam	17,3%
● SEB	17,2%
● Länsförsäkringar	12,2%
● Skandia	9,4%
● Swedbank	9,2%
● Övriga	34,7%

Källa: Svensk Försäkring

MARKNADSANDEL ÖVRIG LIVFÖRSÄKRING

● Skandia	20,8%
● AMF Pension	14,5%
● Folksam	14,0%
● Alecta	11,3%
● SPP	3,2%
● Övriga	36,2%

Källa: Svensk Försäkring

* Avtalspension SAF-LO – kollektivavtal om pension mellan Svenskt Näringsliv och LO
KAP-KL – kollektivavtal om pension för alla anställda inom kommuner, landsting, regioner och arbetsgivarförbundet Pacta.

Personrisk

Anpassade grupplivförsäkringar och sjuk- och olycksfallsförsäkringar erbjuds fackförbund, företag och organisationer, till exempel inom olika idrottsförbund. Premievolymen var stabil under året. En ny individuell olycksfallsförsäkring lanserades under 2012, med tillägg för ekonomisk invaliditet och diagnosförsäkring.

Marknadsandelen inom grupplivförsäkring för Folksam Liv uppgick till 28 (27) procent medan den samlade marknadsandelen för samtliga Folksam-bolag uppgick till 49 (47) procent.

Sakförsäkring

Tillväxten inom sakförsäkring fortsatte och genom förvärvet av Folksam Skadeförsäkring AB (före detta Aktia Skadeförsäkring) i Finland inleddes etableringen av en nordisk plattform. Framförallt inom bilförsäkring, men även inom andra områden, bidrog fortsatt fokus på helkunder och distribution genom banksamarbete till ökande bestånd.

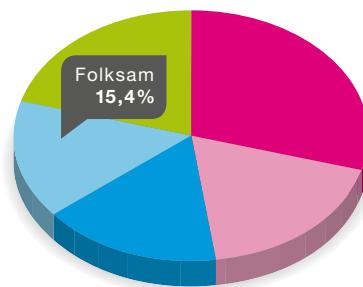
Av den totala premiemarknaden inom skadeförsäkring på 64 miljarder kronor uppnådde Folksam 15,4 procent, oförändrat jämfört med 2011. Premieintäkterna ökade inom såväl hem- och villaförsäkring som motor med en positiv försäljningsutveckling i slutet av året och sjunkande annullationsgrad.

Antalet helkunder i Folksam ökade och var vid årsskiftet cirka 500 000. För att räknas som helkund krävs att man har både sin bil och sitt boende försäkrat i Folksam. För att möta kundernas krav på tydligare och enklare alternativ lanserades i början av året Bas, Mellan och Stor som olika typer av hem- och villaförsäkringar. Boendeförsäkringen är den strategiskt viktigaste produkten och utgör kärnan i hela försäkringserbjudandet.

Den positiva trenden inom motor och trafik fortsatte. Folksam's marknadsandel (mätt i antalet försäkringar) på den privata personbilsmarknaden ökade med 0,1 procent till 21,6 procent.

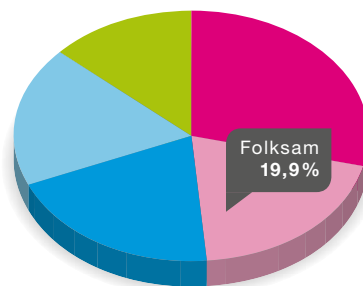
Företagsmarknaden fortsatte att utvecklas positivt under året med fokus på små företag, fastighet och motor.

MARKNADSANDEL SKADEFÖRSÄKRING

● Länsförsäkringar	29,5%
● If	18,5%
● Trygg-Hansa	16,2%
● Folksam	15,4%
● Övriga	20,4%

MARKNADSANDEL HUSHÅLLSMARKNADEN

● Länsförsäkringar	28,9%
● Folksam	19,9%
● If	19,9%
● Trygg-Hansa	18,1%
● Övriga	13,2%

Folksam kunder nöjdare än genomsnittet

Folksam mäter kontinuerligt kundnöjdheten. Mätningarna visar att de kunder som varit i kontakt med Folksam är mer nöjda än de som inte varit det. Kundnöjdheten ökade ytterligare under året.

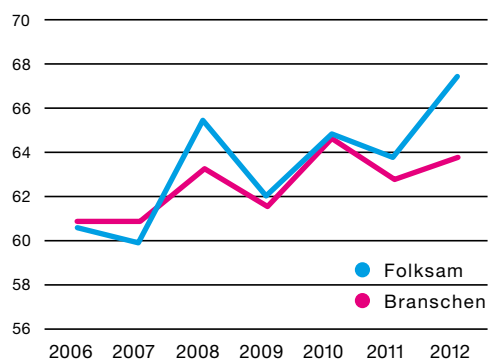
Samtidigt som konkurrensen om kunderna hårdnar, minskar också skillnaden mellan aktörerna. Hur företagen hanterar kontakten med kunderna får därför stor betydelse för kundnöjdheten. Av de kunder som har varit i kontakt med Folksam – antingen genom kundservice eller i skadeärende – är 90 procent nöjda.

Svenskt Kvalitetsindex, SKI, mäter årligen kundnöjdheten inom flera offentliga och privata sektorer. SKI visar att Folksam under 2012 ökade det redan positiva försprånget till branschens genomsnittliga nöjdhet för privata bil- och livförsäkringar, men även för sakförsäkringar till företag. Området sakförsäkringar till privatpersoner ökade mer för Folksam än för branschen i snitt. Dotterbolaget KPA Pension fortsatte att hålla höga nivåer över branschsnittet inom tjänstepensioner.

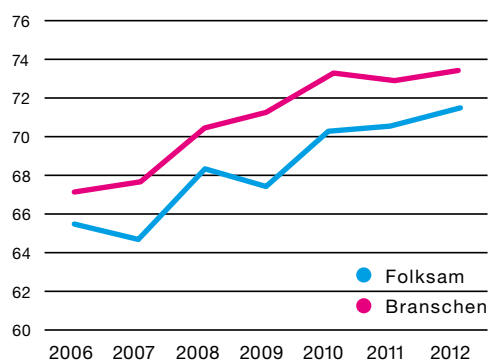
Till följd av den nya varumärkesstrategin associerar allt fler företaget med kärnvärdena.

Jag associerar Folksam till:	Mål 2012	Resultat 2012	Resultat 2010
Personlig	42%	45%	40%
Engagerad	40%	40%	37%
Ansvarstagande	52%	54%	48%

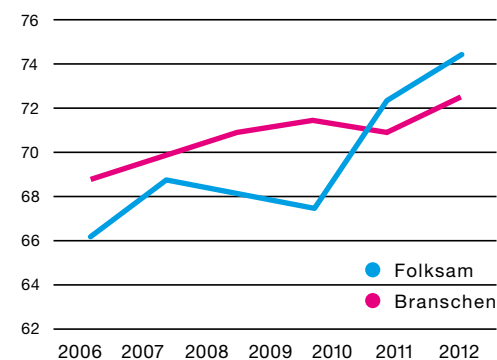
BETYG PRIVAT LIVSPARANDE

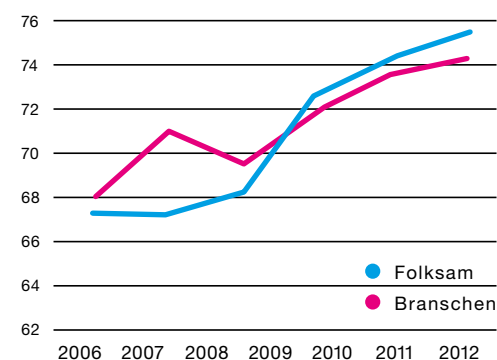
BETYG PRIVAT SAKFÖRSÄKRING

BETYG FÖRETAG SAKFÖRSÄKRING

BETYG PRIVAT BILFÖRSÄKRING

Källa: SKI, Svenskt Kvalitetsindex, Försäkringsbranschen

Ett varumärke i förändring

Varumärkets betydelse ökar i takt med att allt större andel av försäljningen sker via internet. Det förtroende som tidigare skapades vid personliga kontakter behöver i ökad utsträckning skapas genom varumärket.

Varumärkesarbetet är viktigt för att nå affärsmålen. 2010 beslutades om en ny varumärkesstrategi med avsikten att förflytta synen på Folksam. Arbetet inriktas på att förstärka Folksam tre kärnvärden; personliga, engagerade och ansvarstagande.

Vi vässar Folksam för framtiden

I den strategiska inriktningen som har beslutats av styrelserna fastställs vilka områden som Folksam ska styra mot och fokusera på. Den är långsiktig och syftar till att öka kundnyttan, stärka varumärket och effektivisera användningen av resurser.

Övergripande fokus är att ständigt förbättra verksamheten utifrån kunddialogen. Folksam ska få nöjdare kunder och ha en hög medvetenhet om kundernas uppfattningar.

Folksam växer med kundernas behov. Sakverksamheten ska i första hand utveckla befintliga kundrelationer och partnerskap. Tillväxt ska skapas med kombinationserbudanden och korsförsäljning. Folksam ska dessutom, med Sverige som bas, aktivt söka möjligheter att verka på den nordiska marknaden.

Fokus inom livförsäkringsverksamheten är att skapa tillväxt inom tjänstepensionsmarknaden, såväl på den individuella marknaden som på kryssmarknaden.

Fokusområden

Upplevd kundnytta

Folksam ska säkerställa att befintliga och nya kunder upplever det som en fördel att vara kund i något av de alternativ som företaget erbjuder.

Bättre än konkurrenterna

Folksam ska ständigt förbättra alla delar av verksamheten genom att lära av bra exempel i omvärlden och säkerställa att företagets position förbättras jämfört med konkurrenterna.

Växa av egen kraft

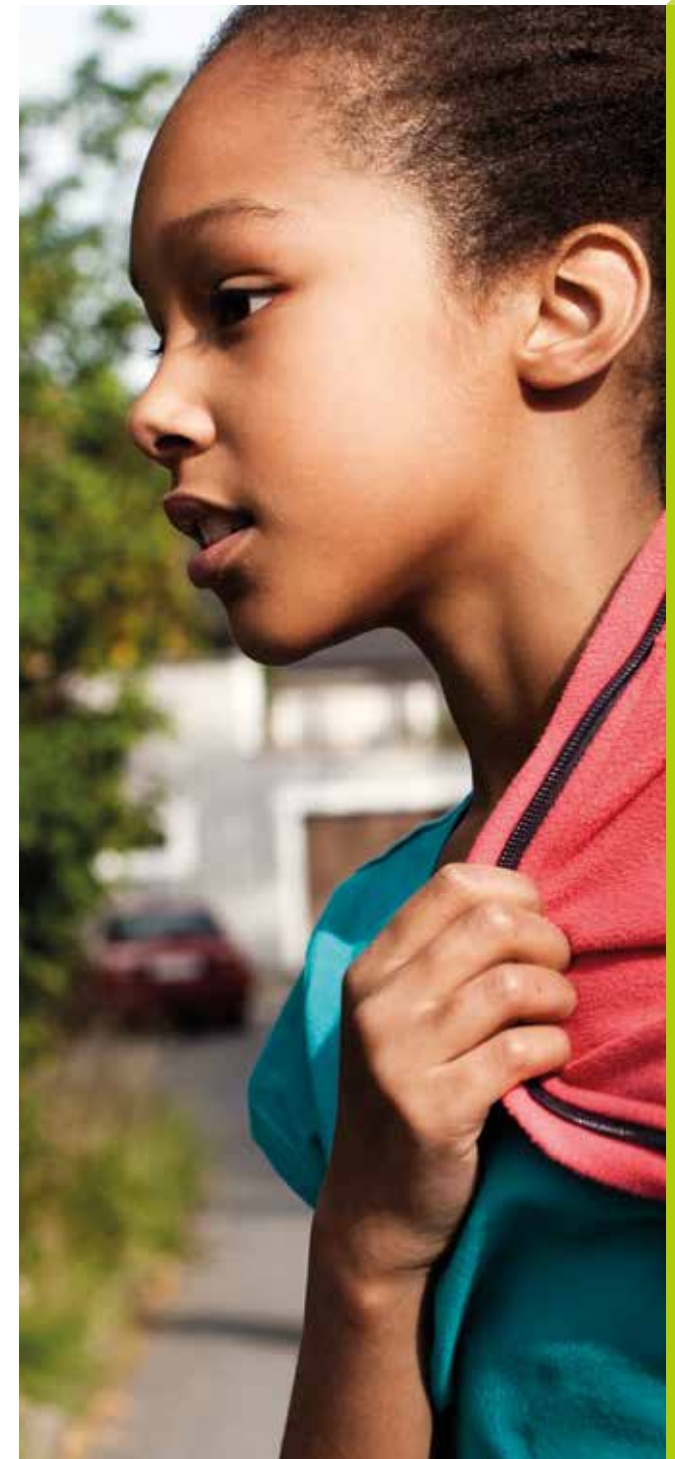
Folksam ska sträva efter att skapa tillväxt och därmed säkra finansiell stabilitet och effektivitet.

Ansvarsfull påverkan

Folksam ska särskilja sig från konkurrenterna genom att ta ett mer aktivt ansvar för omvärld och framtid. Folksam ska verka för att erbjudanden alltid utformas med hänsyn till en ansvarsfull påverkan.

Attraktiv arbetsgivare

Folksam ska ha tydliga och attraktiva erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare.

Ökade krav leder till positiv utveckling

Försäkringar är en viktig del av samhällets skyddsnät. I takt med att det sker stora förändringar i vår omvärld ökar kraven på försäkringsbranschen, både från enskilda kunder och politiker.

Vi har på senare tid sett en stor ökning av nya regelverk från EU och den svenska regeringen. Dessa ger en tydlig bild av ett politiskt behov av att skapa mer kontroll. Branschen översköljs av krav på ökad transparens och jämförbarhet för konsumenterna.

” Solvens 2 är en viktig del i moderniseringen av Folksam och resten av branschen

Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya solvensreglerna för försäkringsbolag som arbetas fram inom EU. Direktivet är tänkt att stärka sambandet mellan solvenskraven och riskerna för försäkringsbolag. Genom ökad riskkontroll ska bolagen styras på ett sundare och mer ändamålsenligt sätt. Det finns även ett tyd-

ligt kundperspektiv inbyggt. Solvens 2 är ett led i ett större arbete för att skapa en gemensam europeisk finansmarknad.

Folksam påbörjade anpassningen till Solvens 2-regelverket redan under 2010. Arbetet har sedan dess i huvudsak fokuserats på att samordna anpassningen av processer och systemstöd för styrning och rapportering av verksamheten. I övrigt har det främst handlat om en förstärkning av de kvalitativa egenskaperna i bolagens organisation och regelverk. Solvens 2 är en viktig del i moderniseringen av Folksam och resten av branschen – en positiv utveckling, både för kunderna och Folksam.

Enligt den ursprungliga tidplanen skulle Solvens 2 träda i kraft den 1 november 2012, men under året flyttades datumet fram till den 1 januari 2014. Samtidigt pågår ett arbete med Omnibus 2, ett tillägg till Solvens 2-direktivet. Detta innefattar bland annat övergångsregler och ändrade implementeringsdatum för Solvens 2. Eftersom även beslutet om Omnibus 2 har fördröjts är 2014 inte längre ett realistiskt datum för Solvens 2. Folksam arbetar utifrån hypotesen att införandet sker i januari 2016.

Folksam – en attraktiv arbetsplats

De senaste tio åren har världen förändrats i snabb takt, så även Folksam. Kompetensen och erbjudandet som arbetsgivare har vässats och organisationen har blivit mer effektiv. Kundmötet sker nu i större utsträckning där kunderna vill möta oss – på webben och via telefon. Folksam erbjuder också anställningsvillkor som stödjer rätt prestationer och kundnytta.

Om tio år ska Folksam vara en mer attraktiv, utvecklingsinriktad och lärande organisation. För att nå dit pågår ett arbete med att vidareutveckla anställningsvillkoren, stärka attraktionskraften, öka träffsäkerheten vid rekrytering samt förbättra arbetsmiljö och hälsa. Utöver det drivs utveckling av prestationsstyrning, kompetens och ledarskap.

Medarbetarundersökning visar fortsatt engagemang

För att stödja utvecklingen av verksamheten, kompetensen, ledarskapet och arbetsmiljön görs varje år en medarbetarundersökning. I årets mätning låg totalindexet på 72 procent och svarsfrekvensen var 93 procent.

Resultaten visar att engagemanget och trivseln med arbetsuppgifterna ökade. Ledarskapet låg kvar på bra nivåer. Andelen medarbetare som har individuella mål för sina prestationer ökade från 91 till 93 procent. I arbetsgrupperna förbättrades flera områden – bland annat samarbetet och upplevelsen av att mål, planer och beslut är tydliga samt att mål och aktiviteter följs upp på ett bra sätt. Fler än tidigare upplever att det är lätt att genomföra nödvändiga förändringar i verksamheten.

Resultatet av medarbetarundersökningen tas tillvara i dialog, handlingsplaner och utvecklingsaktiviteter på alla nivåer i företaget. Folksam har väl inarbetade rutiner för efterarbetet, till exempel individuell coachning för cheferna, workshopar och stöd i grupputveckling.

Bra start för nya medarbetare

För att nya medarbetare ska känna sig välkomna och ha goda förutsättningar att snabbt komma in i sina nya jobb togs en introduktionsprocess fram under 2012. Introduktionen är gemensam för hela Folksam och omfattar både den egna arbetsplatsen och företaget som helhet.

Processen börjar redan när anställningsavtalet är påskrivet. Den nya medarbetaren får då tillgång till en mobilsajt där bland annat vd Anders Sundström hälsar välkommen via en filmsekvens och där man kan läsa mer om Folksam som arbetsgivare.

Under de första veckorna följer en lokal introduktion som ordnas av den närmaste chefen och kollegorna, varvat med olika e-utbildningar. En av e-utbildningarna; Introduktion i Folksam fick under 2012 tredje pris i klassen Bästa e-learning 2011 i tävlingen Swedish Learning Awards.

Efter tre till sex månader deltar den nya medarbetaren i en introduktionsdag på huvudkontoret vid Skanstull. Där får man lära sig mer om Folksams olika delar och vad andra jobbar med genom att träffa andra nya medarbetare.

Efter ungefär ett år följs introduktionsprocessen upp av HR och närmaste chef och introduktionsprocessen övergår till fortlöpande utveckling. Den nya introduktionsprocessen ska utvärderas i början av 2013, men synpunkterna från deltagarna är hittills mycket positiva.

Stöd i utveckling och karriär

En viktig del i Folksams erbjudande till medarbetarna är utvecklande arbetsuppgifter, tydliga karriärvägar och stöd i utvecklingen. För att öka kännedomen om det hos medarbetarna och för att uppmuntra till aktiva karriärval, genomfördes under 2012 en intern karriärdag. Under dagen fick medarbetarna möjlighet att delta i aktiviteter och föreläsningar på temat karriär och det fanns en mäsas med Folksams olika verksamheter och yrkesområden. Här fanns också information om förmåner till medarbetarna och om stödet från HR och externa partners i karriär och

utveckling. Karriärdagen genomfördes som en pilot i Skanstull och cirka 400 personer medverkade. Utvärderingen visar mycket positiva omdömen och en klar majoritet av de svarande tycker att denna typ av aktiviteter är ett bra stöd.

Under året sjösattes även Folksams nya PU-process (prestation och utveckling) som ska skapa förutsättningar för varje medarbetare att prestera och utvecklas på ett sätt som gör att Folksam når sina mål. Den nya processen är mer flexibel och anpassad efter verksamhetens behov än den tidigare. Chefen och medarbetaren tar tillsammans fram en individuell målplan och en utvecklingsplan som de stämmer av löpande. Fokus ligger på ett coachande förhållningssätt, tydliga krav i rollen och på vilka aktiviteter medarbetaren ska genomföra för att nå sina mål.

Under 2012 lanserades Folksams mellanchefsprogram, MCU. Syftet är att utveckla ledarskapet hos chefer som leder chefer eller specialister. MCU kombinerar utveckling i programform med coaching i grupp. Ett av programmen riktar sig även till mer seniora chefer.

Hälsofrämjande arbete för minskad sjukfrånvaro

Folksam ska ha en arbetsmiljö som främjar god hälsa, motivation och produktivitet - därför drivs sedan många år ett arbete för att minska sjukfrånvaron. Under 2012 infördes bland annat en telefontjänst som erbjuder sjukvårdsrådgivning i samband med sjukanmälan. Med detta vill Folksam ge medarbetarna stöd i att behålla en god hälsa, snabbare fånga upp signaler på ohälsa och jobba mer förebyggande. Telefontjänsten ska under 2013 integreras med det nya personal- och löneadministrativa systemet, vilket bland annat gör att medarbetarna slipper registrera sjukfrånvaron manuellt. Arbetet med riktade stödsatser för enskilda individer och grupper fortsätter under 2013.

Framtidens kontor

För att anpassa Folksams arbetsplatser till framtidens sätt att arbeta, gjordes under 2012 ett våningsplan på kontoret i Skanstull om till ett aktivitetsbaserat kontor. Fokus ligger på flexibelt arbetsätt och bra tekniklösningar, och ligger i linje med att

skapa en mer lärande organisation. Denna första ombyggnad är en del av ett pilotprojekt och efter utvärdering tas beslut om hur Folksams framtida arbetsplatser kommer att se ut på andra våningsplan och kontor.

En attraktiv arbetsplats för dagens och framtidens medarbetare

Folksam ska vara en attraktiv arbetsplats med konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. För att öka kännedomen om försäkringsbranschen och Folksam som arbetsgivare deltog Folksam med case i olika universitetsutbildningar och med examensjobb och sommarjobb för studenter. Folksam samarbetar även med de fyra försäkringsutbildningar som finns i Sverige, genom medverkan i ledningsgrupper och genom att erbjuda praktikplatser. Under en femårsperiod har cirka 40 personer anställts från dessa utbildningar. Folksam deltog dessutom under året vid femton arbetsmarknadsdagar för studenter och fyra arbetsmarknadsdagar för yrkesverksamma.

Folksams medarbetare i siffror

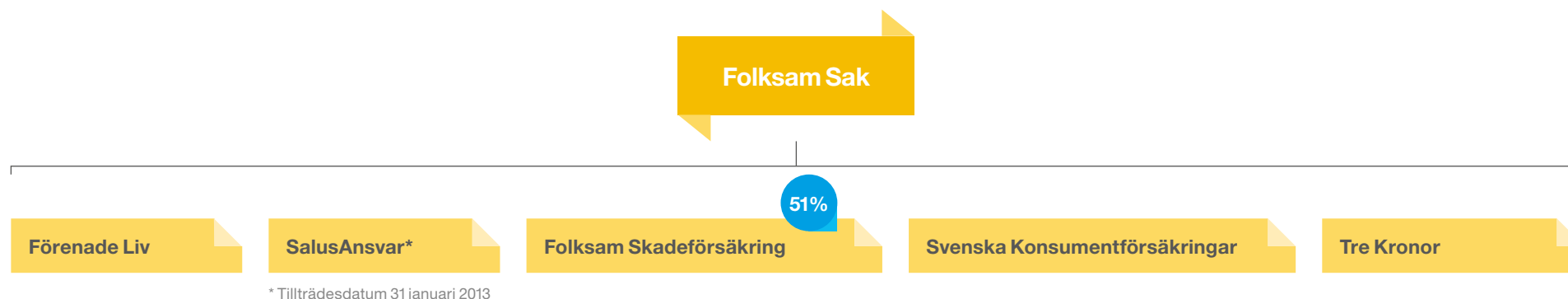
Medarbetare	2012	2011	2010	2009	2008
Antal medarbetare	3497	3400	3637	3863	3510
— Varav kvinnor	52%	51%	50%	50%	49%
— Varav män	48%	49%	50%	50%	51%
Medelålder	45,3	45,2	45,5	45,3	44,8
Antal chefer	356	334	360	347	311
— Varav kvinnor	47%	47%	43%	44%	44%
— Varav män	53%	53%	57%	56%	56%
Personalomsättning	12%	8%	5%	6%	8%

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	2012	2011	2010	2009	2008
Sjukfrånvaro, %	3,4%	3,4%	3,4%	3,9%	5,6%

Den redovisade personalomsättningen ligger för 2012 högre än tidigare år. Ökningen förklaras av ett flerårigt omställningsarbete inom framförallt de kundnära verksamheterna skador, kundservice, rådgivning och telemarketing. Förändringen har inneburit interna omflyttningar och återhållsamhet med extern rekrytering under 2010 och 2011, men under slutet av 2011 och hela 2012 har dessa verksamheter bemannats upp genom stora rekryteringar. Utöver detta har Folksam som många andra företag stora pensionsavgångar att hantera, drygt 100 per år senaste åren, och jobbar systematiskt med att växla ut konsulter mot anställda inom exempelvis IT.

Ett varumärke, två koncerner och tio försäkringsbolag

Folksam omfattar de två moderföretagen Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) och Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med dotterföretag. Två av försäkringsverksamhetens dotterföretag i Folksam Liv är delägda. Dessa är Folksam LO Pension, som ägs till 51 procent och KPA Pension, som ägs till 60 procent. I Folksam Sak är dotterbolaget Folksam Skadeförsäkring (före detta Aktia Skadeförsäkring) delägt till 51 procent.

I koncernredovisning för Folksam Sak respektive Folksam Liv konsolideras inte Förenade Liv Grupp-försäkring (Förenade Liv) och företagen inom KPA Pension. Detta eftersom dessa företag är icke-vinstutdelande och att allt överskott i dessa

bolag därför tillfaller försäkringstagarna. För att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna sker samverkan inom distribution, administration och kapitalförvaltning.

Folksam Sak

Folksam Sak är kundägt och bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Företaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden.

Svenska Konsumentförsäkringars verksamhet omfattar individuell och gruppknuten skadeförsäkring till privatpersoner samt till små och medelstora företag. Försäkringarna förmedlas av SalusAnsvar till deras kundgrupper.

Tre Kronor bedriver skadeförsäkringsverksamhet i Sverige med affärsidén att erbjuda skadeförsäkring till företag och organisationer som vill sälja och marknadsföra försäkring under eget varumärke. Tre Kronor samverkar med Swedbank

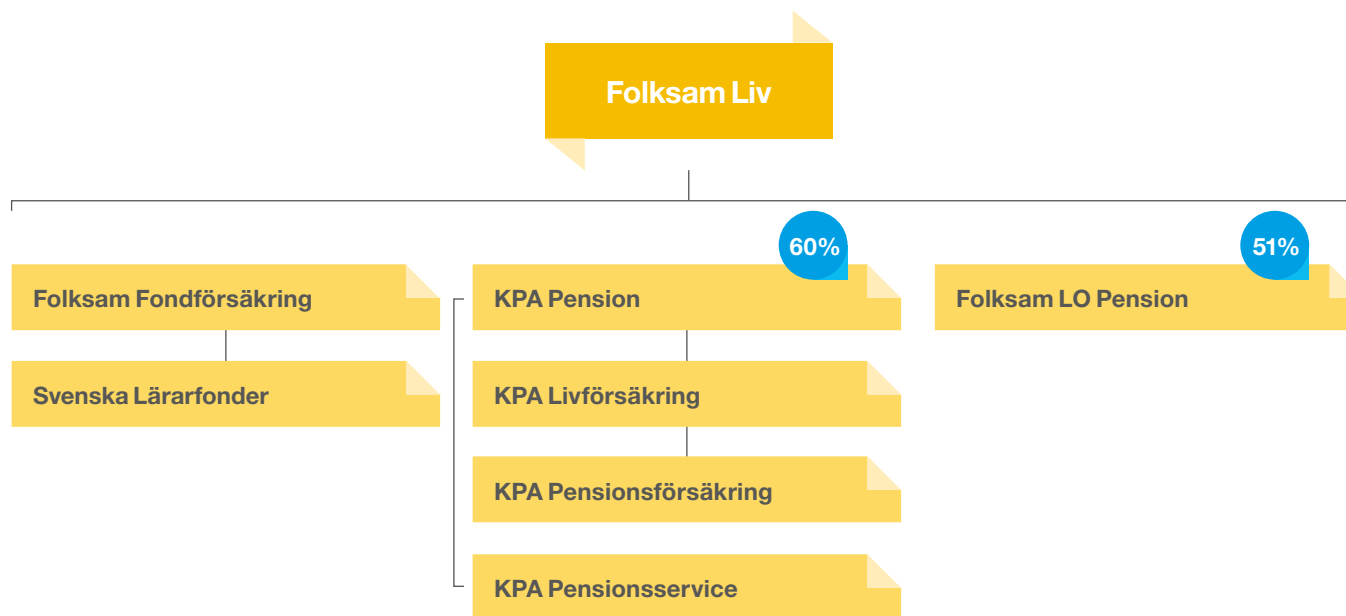
och 59 fristående Sparbanker och når därigenom ut med skadeförsäkringsprodukter på en bred marknad.

I början av 2012 förvärvade Folksam Sak 51 procent av aktierna i Aktia Skadeförsäkring genom en överenskommelse med Aktia Abp i Finland. Den 1 mars 2013 bytte verksamheten namn till Folksam Skadeförsäkring. Bolaget bedriver skadeförsäkringsverksamhet och är huvudsakligen verksam inom kustområdet i Finland.

Förenade Liv erbjuder grupp-försäkring för liv-, sjuk-, olycksfalls-, sjukvårds- samt barn och gravidförsäkring till tjänstemän genom de arbetsgivare och organisationer som företräder dem.

Vid årsskiftet förvärvade Folksam Sak Förenade Liv från Folksam Liv. Detta i huvudsak för att stärka marknadspositionen inom riskförsäkring.

Folksam Sak förvärvade SalusAnsvar AB per 31 januari 2013, SalusAnsvar äger SACO SalusAnsvar Försäkrings AB till 49 procent och SalusAnsvar Personförsäkring AB till 100 procent.

Folksam Liv

Folksam Liv är kundägt och bedriver livförsäkringsverksamhet. Företaget erbjuder tjänstepensioner och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten, men också grupp-livförsäkringar och andra typer av riskförsäkringar.

Folksam Fondförsäkring bedriver fondförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder. Kunderna kan välja bland ett stort antal utvalda fonder, exempelvis etiska fonder, fonder med låga avgifter och prisbelönta toppfonder.

KPA Pension är den gemensamma beteckningen för KPA Pensionsförsäkring, KPA Livförsäkring och KPA Pensions-service. KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom

kommunsektorn och förvaltar tjänstepensioner för anställda i kommuner och landsting samt kommunala och kooperativa företag.

KPA Pensionservice erbjuder arbetsgivarservice för hantering av kommunens pensionsåtagande, administration av de anställdas individuella pensionsval samt kvalificerade konsulttjänster, tjänstegrupplivförsäkring och professionell pensionsrådgivning. KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Folksam LO Pension är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner och erbjuder i huvudsak administration och

förvaltning av pensionsmedel, Verksamheten bedrivs i Folksam LO Fondförsäkring som ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO.

Under 2012 avyttrades Förenade Liv Grupp-försäkring till Folksam Sak och därigenom renodlades bolagsstrukturen med fokus på sparande.

En organisation med kunden i fokus

Folksam är organiserat i tre affärsområden; Privat affär, Partneraffär och Kollektivavtalad affär samt dotterföretag. Utöver dessa finns sju centrala enheter.

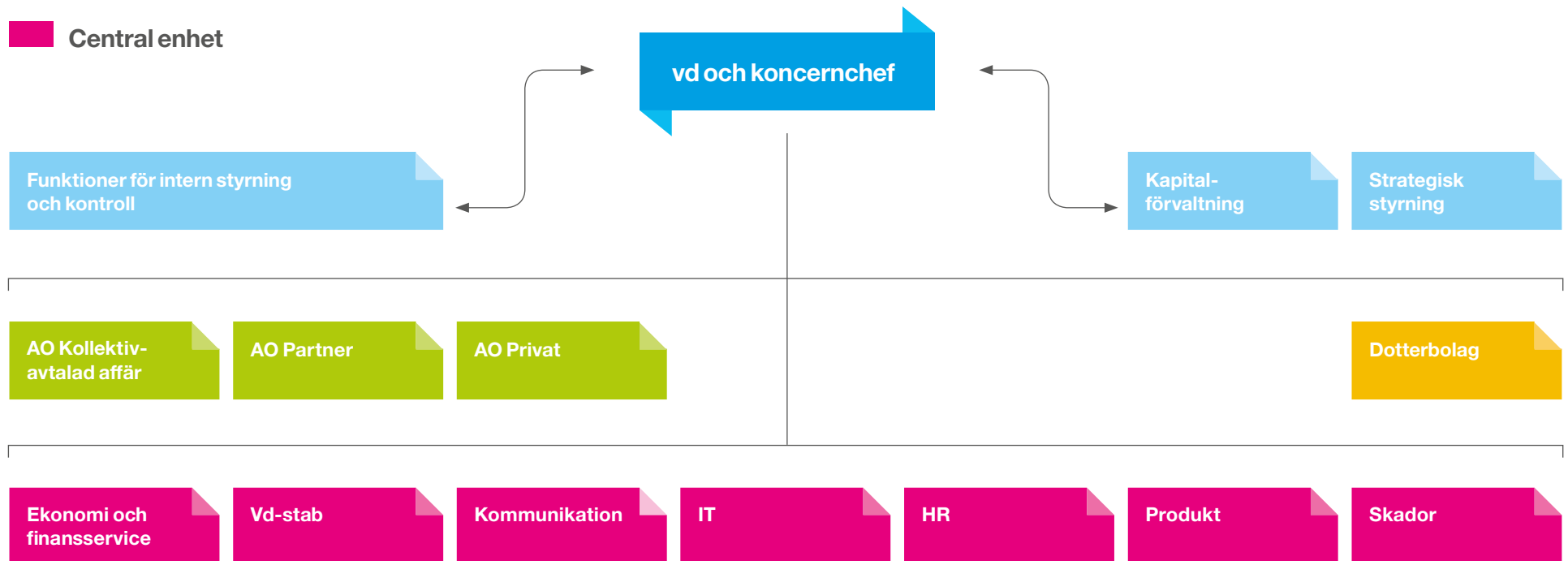
Affärsområde Privat ansvarar för den privata marknaden för individuell försäkring och pensionssparande. Detta innefattar både liv- och skadeförsäkring under varumärket Folksam och

all verksamhet som relaterar till försäljning och kundservice gentemot privatpersoner. Affärsområde Partner ansvarar för Folksams affär mot partner- och organisationskunder. Hit räknas gruppförsäkringsaffären samt företagsförsäkring. Affären avser såväl skadeförsäkring som personförsäkring och sparande. Kollektivavtalad affär ansvarar för relationerna med kollektivavtalsparterna på svensk arbetsmarknad. Här ingår både försäkring och pensionssparande, exempelvis tjänstegrupplivförsäkring och sjukförsäkring, men även tjänster som administrativ service till arbetsgivarna.

” Affärsområde Partner ansvarar för Folksams affär mot partner- och organisationskunder

Affärsområde

Central enhet

Brett erbjudande inom tre huvudgrupper

Under ett flertal varumärken bedriver Folksam skade- och livförsäkringsverksamhet med fokus på den svenska marknaden. Produkterbjudandet kan delas upp i tre huvudgrupper; pensionssparande, personrisk och sakförsäkring.

Pensionssparande

Folksam erbjuder traditionell livförsäkring inom två företag; Folksam Liv och KPA Pensionsförsäkring. Den traditionella livförsäkringen är en sparform där Folksam förvaltar det insatta kapitalet. Spararen påverkar inte själv sin risknivå utan Folksam placerar kapitalet i aktier, räntebärande värdepapper och övriga tillgångar. Bolaget garanterar en överenskommen garantiränta. Eventuellt överskott i förvaltningen fördelas bland spararna med hjälp av återbäringsränta eller avkastningsränta.

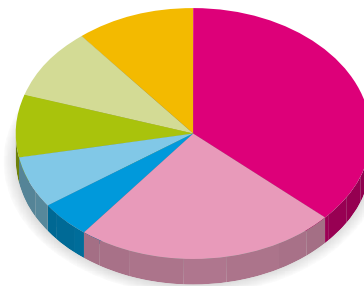
I Folksam ökade inbetalningarna i traditionell livförsäkring under 2012. De ökade premievolymer förklaras till en stor del av att sparare tenderar att välja tryggare alternativ när det råder osäkerhet på marknaden. En annan förklaring är att Folksam fortsatte att framgångsrikt förvalta spararnas pengar. Totalavkastningen för Folksam Liv och KPA Pension uppgick under 2012 till 7,0 procent respektive 7,2 procent. Sett över den senaste 5-årsperioden har totalavkastningen i genomsnitt varit 6,6 procent för Folksam Liv och 7,9 procent för KPA Pension.

Folksam erbjuder sparande i fondförsäkringar inom fyra företag; Folksam Liv, Folksam Fondförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Folksam LO Pension. Fondförsäkring innebär att kunden själv bestämmer i vilka fonder kapitalet placeras.

Premieinbetalningarna till Folksam från sparare i fondförsäkringar har ökat kraftigt de senaste fem åren. Den genomsnittliga årliga tillväxten sedan 2008 är drygt 10 procent. Detta är en följd av de satsningar Folksam har gjort på förmedlar-marknaden och avtalspension. De totala fondförsäkringstillgångarna i de fyra företagen uppgick vid årsskiftet till drygt 62 miljarder kronor.

För att underlätta i fondvalet erbjuds Folksam sparare ett guidat utbud. Till skillnad mot ett fondtorg lyfts ett sjuttioal fonder med olika placeringsinriktningar fram och fondförvaltare och fonder ses över regelbundet i en urvalsprocess. Som ytterligare komplement till det guideade utbudet erbjuds två fondväljare, Trend och Multi. →

PREMIEVOLYM
PER PRODUKTGRUPP 2012
MILJARDER KRONOR

● Traditionell livförsäkring	13,0
● Fondförsäkring	8,4
● Grupplivförsäkring	1,7
● Sjuk-/Olycksfallsförsäkring	2,4
● Hem-/Villaförsäkring	2,7
● Motor-/Trafikförsäkring	3,3
● Övrigt	3,7

Totalt: 35,2

Personrisk

Folksam erbjuder personriskförsäkringar inom fem företag; Folksam Liv, Folksam Sak, Förenade Liv, Tre Kronor och KPA Livförsäkring.

Grupp-försäkring är en ettårig riskförsäkring utan sparmoment. Grupp-försäkring erbjuds som gruppliv- och tjänstegruppliv respektive sjuk- och olycksfallsförsäkring. Från gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkringarna betalas ett engångsbelopp till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Sjukförsäkringen ersätter inkomstbortfall eller utgörs av fasta engångsbelopp. Sjuk- och olycksfallsförsäkringen ersätter kostnader som kan tillkomma i samband med olycksfall samt ersättning vid invaliditet.

Folksam har en mycket stark position på den svenska grupplivsmarknaden. Anpassade gruppliv- och sjuk- och olycksfalls-

försäkringar finns för fackförbund, företag och organisationer, till exempel inom olika idrottsförbund, samt som individuella lösningar.

Tjänstegrupplivförsäkring, TGL-KL, för kommuner och landsting regleras i kollektivavtal. Under de senaste åren har premierna för den kollektivavtalade tjänstegrupplivsförsäkringen kunnat sänkas tack vare god kapitalavkastning.

Sakförsäkring

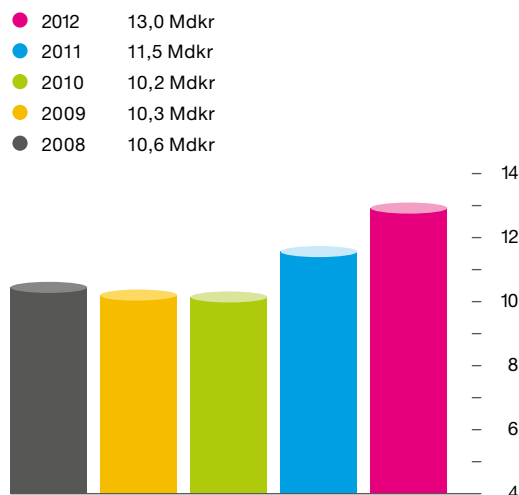
Folksam erbjuder sakförsäkringar i fyra företag; Folksam Sak, Folksam Skadeförsäkring (före detta Aktia Skadeförsäkring), Svenska Konsumentförsäkringar och Tre Kronor. De två sistnämnda är så kallade vita varumärken, alltså varumärken som inte möter kunderna utan endast står för själva produkten.

Boendeförsäkringen är den strategiskt viktigaste produkten och utgör kärnan i hela försäkringserbjudandet. För att möta kundernas krav på tydligare och enklare alternativ lanserades erbjudandet Bas, Mellan och Plus som olika typer av hem- och villaförsäkringar.

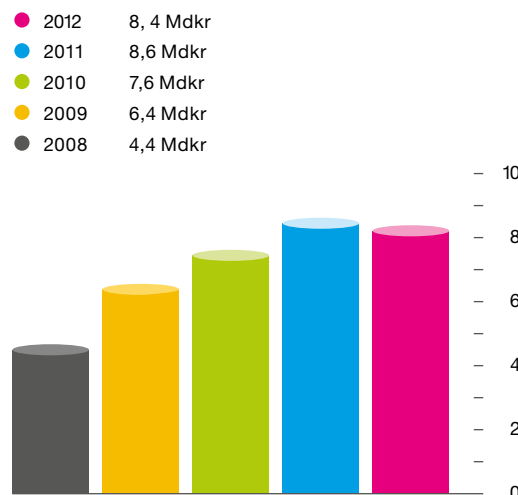
Antalet helkunder ökade under 2012 och var vid årsskiftet cirka 500 000. För att räknas som helkund krävs att man har både bil och boende försäkrat i Folksam. För att ytterligare stärka relationerna med de viktigaste kunderna fortsatte satsningen på kundanpassade kombinationserbjudanden. Den positiva försäljningsutvecklingen för tilläggsförsäkringar fortsatte under 2012.

Företagsmarknaden fortsatte att utvecklas positivt under året med fokus på små företag, fastighet och motor.

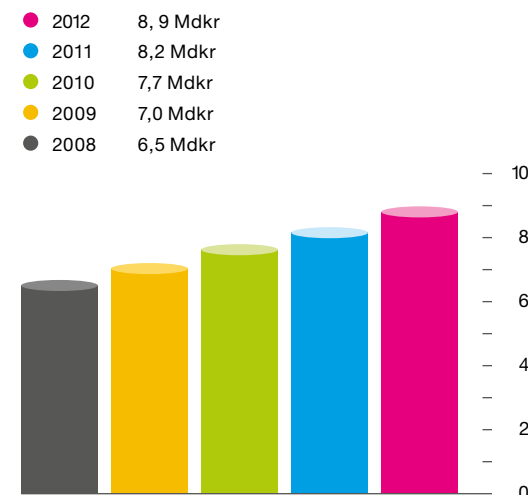
PREMIEINKOMST LIV

INBETALNINGAR FOND

PREMIEINTÄKT SAK

Du som kund kan påverka Folksam

Folksam är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Det betyder att våra kunder också är våra ägare.

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att ett bolag sköts på ett för ägarna så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med Folksams bolagsstyrning – förutom att den ska överensstämma med bolagets vision och etiska principer – är att säkerställa en bra avkastning för Folksams kunder. Bolagsstyrningen utgår från lagstiftning, främst Försäkringsrörelselagen, och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Folksam tillämpar också ”Svensk Kod för bolagsstyrning”.

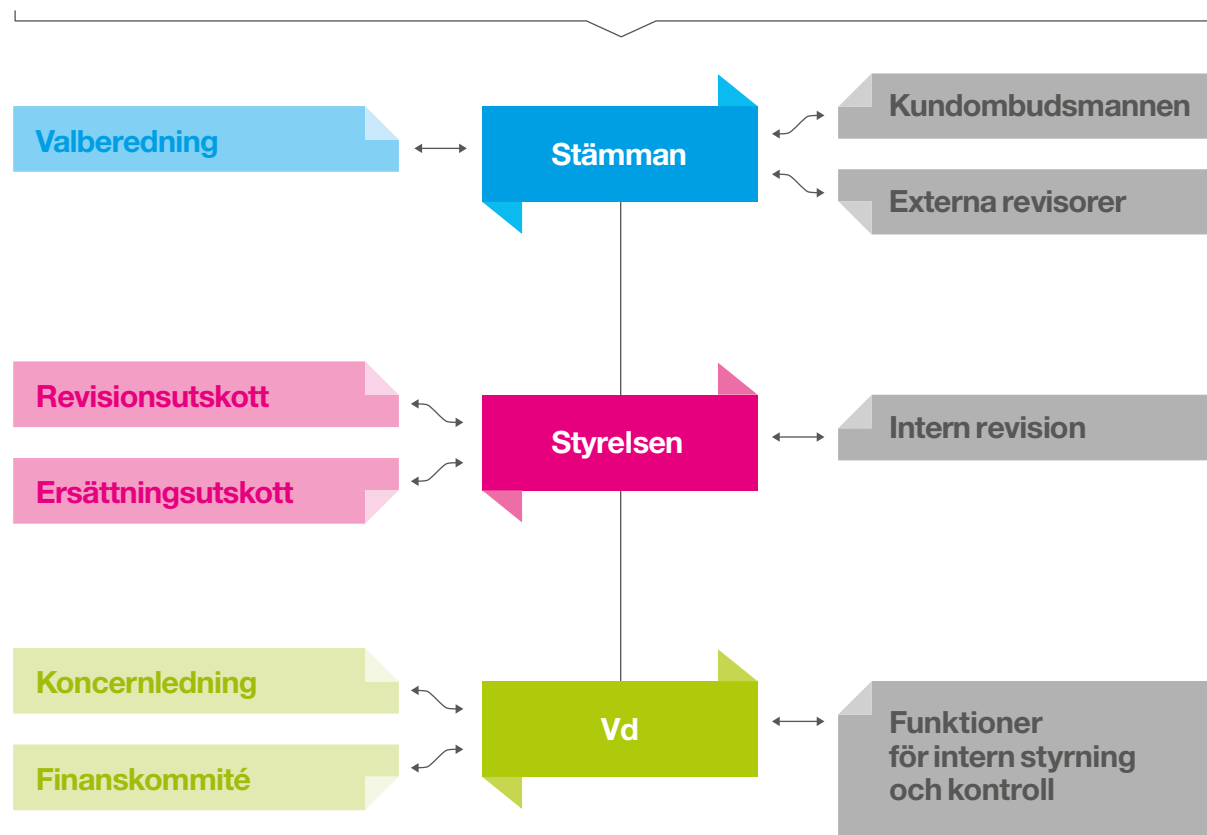
Bilden visar strukturen för de styrande organen i Folksam. Eftersom Folksam är kundägt finns det inte några aktieägare. Försäkringstagarnas inflytande i form av rösträtt, yttranderätt och förslagsrätt på stämman utövas dels genom särskilt valda fullmäktigeledamöter (utsedda av organisationer som företräder försäkringstagarna) och dels genom direktval av försäkringstagare (vilket genomförs av en särskilt utsedd valanordnare).

Moderbolagens styrelser består av kundrepresentanter från de svenska folkrörelserna (kooperationen, fackföreningar, idrottsrörelsen och äldrerörelsen). Det är valberedningen som föreslår stämmorna vilka som ska sitta i styrelserna och ansvarar för att styrelserna får en lämplig sammansättning med hänsyn till kompetens, ålder och kön.

Försäkringstagarna

Representeras av fullmäktigeledamöter på stämman. 80 personer i Folksam Sak och 75 i Folksam Liv.

Strategisk kapitalförvaltning

Folksam är en av Sveriges tio största investerare och förvaltar ett kapital på 281 miljarder kronor. Detta är placerat i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter samt alternativa placeringar.

Folksams innehav av räntebärande värdepapper består till största delen av obligationer utgivna av svenska staten, svenska bostadsinstitut eller svenska företag. Aktieportföljerna består av noterade svenska och utländska aktier. Vid årsskiftet ägde Folksam fastighetstillgångar, inklusive fastighetsfonder, till ett sammanlagt värde av 18,6 miljarder kronor. Den övervägande delen direktägda fastigheter är belägna i Sverige och har ett sammanlagt marknadsvärde på 15,7 miljarder kronor. Värdet på de alternativa placeringarna var vid årsskiftet 3,8 miljarder kronor. Alternativa placeringar är investeringar som har låg korrelation med aktie- och räntemarknaden.

Placeringsinriktning

Styrelserna i respektive bolag fastställer mål och risknivåer för förvaltningen och därmed inom vilka ramar kapitalet får placeras. Den största risken för ett försäkringsbolag är att inte långsiktigt kunna täcka de förpliktelser man har gentemot försäkringstagarna. För att hantera denna risk tas särskild hänsyn till försäkringsåtagandenas art och löptid vid sammansättningen av placeringstillgångarna.

För förvaltningen gäller särskilda regler, primärt försäkringsrörelselagens placeringsregler. Därtill följs Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt respektive bolags regler för miljö- och etikhänsyn. Risknivån på respektive bolags tillgångs- portfölj följs upp löpande. Risknivån får inte vara högre än att

Förvaltad kapital per tillgångsslag *

Folksam, Mkr	2012	2011	2010	2009	2008
Förvaltad kapital	280 973	252 653	235 070	215 005	173 190
— Varav räntebärande	186 575	174 906	148 621	137 242	125 375
— Varav aktier	72 017	58 664	70 086	63 579	33 432
— Varav alternativa placeringar	3 754	3 183	2 010	1 887	2 810
— Varav direkt- och indirekt ägda fastigheter	18 627	15 900	14 353	12 297	11 573

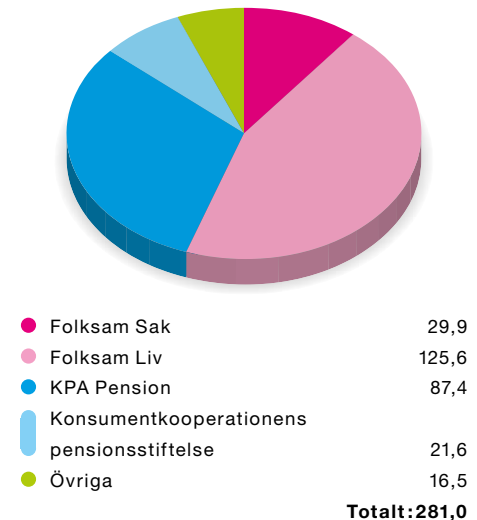
de lagstadgade kraven för respektive portfölj kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna.

Förvaltningsuppdrag

Folksam kapitalförvaltnings roll är att ansvara för styrning, uppföljning och utvärdering. För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal placeringsslag och marknader. Vissa typer av placeringar förvaltas internt medan andra förvaltas externt. Placeringarna i egen regi görs i huvudsak via derivat för att skräddarsy respektive bolags risknivå. Det kan till exempel röra sig om aktieoptioner som minskar (eller ökar) effekterna av börsens svängningar, men även räntederivat för att säkra att till exempel förmåner som garanterats livförsäkrings-sparare verkligen kan betalas ut.

Förvaltningsuppdrag finns idag utlagda på de interna funktionerna Folksam Fastigheter och Alternativa placeringar samt externt på Swedbank Robur, Aktia Asset Management, DNB och JP Morgan. Det mest omfattande externa uppdraget sköts av Swedbank Robur och omfattar cirka 215 miljarder kronor. Swedbank Robur sköter också merparten av den löpande administrationen av transaktioner och värdepappersinnehav. De direktägda fastigheterna förvaltas till helt övervägande delen av Folksam Fastigheter vars syfte är att skapa bra avkastning

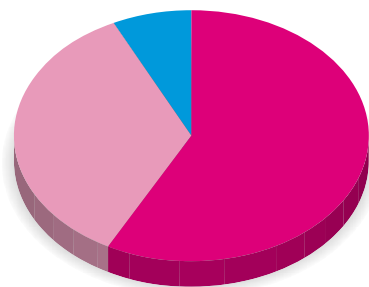
FÖRVALTAT KAPITAL FÖRDELAT PÅ BOLAG 2012
MILJARDER KONOR

* Förvaltad kapital motsvarar tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterbolag, samt med tillägg för förvaltad kapital i KP-Pensionsstiftelse. Per Q1 2012 har även tillgångar i Svenska lärarfonder samt Folksam Skadeförsäkring (fd Aktia Skadeförsäkring Ab) tillkommit. Under 2012 har överlåtelse av förvaltningsrätten av Folksam LO Fonder skett till Robur. Historiken är justerad för jämförbarhet.

genom att äga rätt fastigheter och utveckla dem på bästa sätt. Målet är att skapa värden för Folksam försäkringstagare samtidigt som nyttan för hyresgästerna ökar genom byggande, förvaltning och utveckling av bostäder, vårdboenden, kontor och butiker i bra lägen.

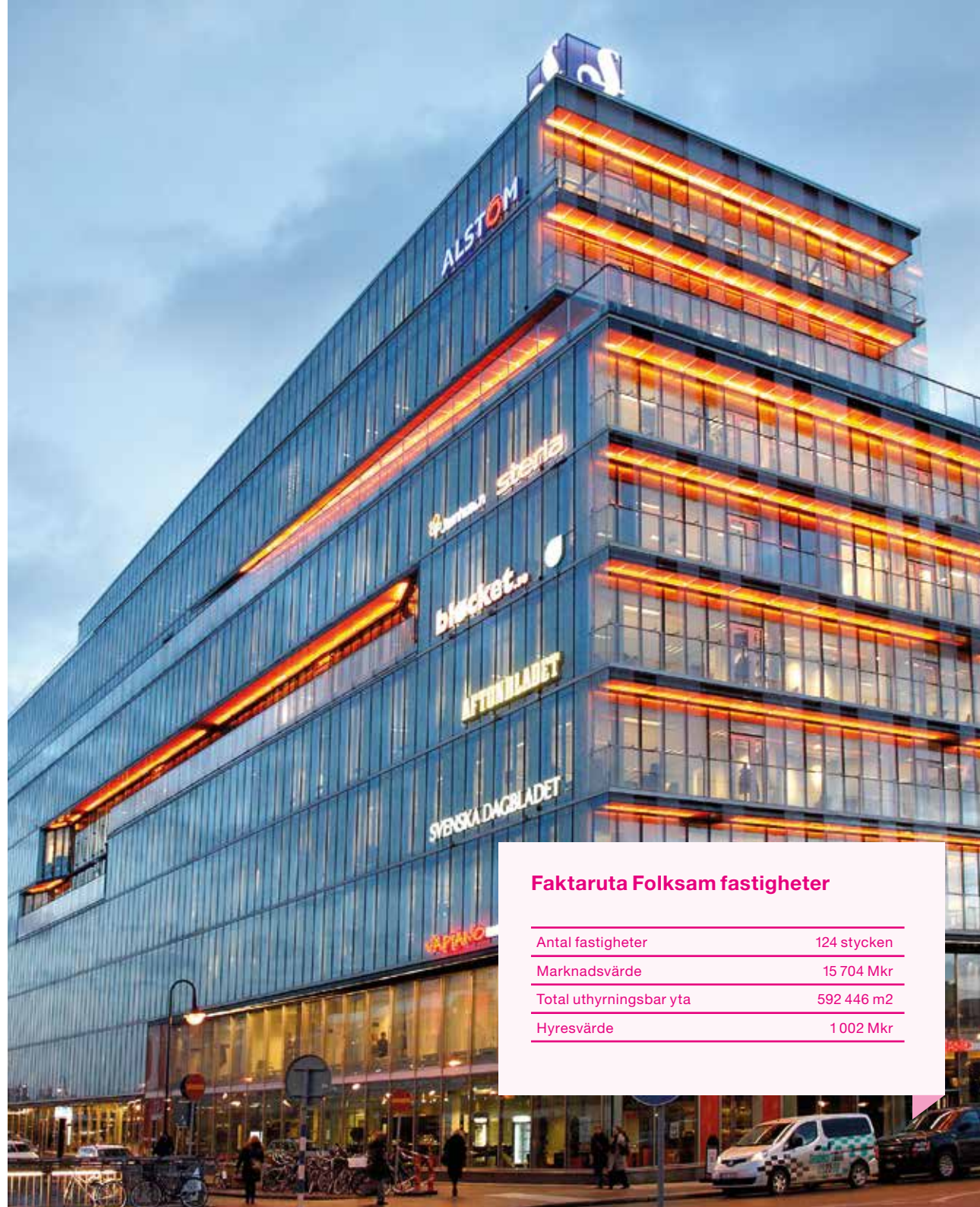
FOLKSAM FASTIGHETER – FÖRDELNING TOTAL YTA

● Kommersiellt	58%
● Bostäder	35%
● Övrigt	7%

Fastighetsbeståndet växer. Folksam förvärvade under året bland annat den internationellt uppmärksammade kontorsfastigheten Kungsbrohuset. Fastigheten ligger i det expansiva Västra City i Stockholm och är en av Sveriges modernaste byggnader både avseende miljötänk och tekniska lösningar.

Alternativa placeringar är ett internt förvaltningsuppdrag med lång placeringshorisont som syftar till att ge försäkringstagarna exponering mot onoterade tillgångar. Placeringarna ska vara lågt korrelerade med ränte- och aktiemarknaden och görs i huvudsak i fondliknande strukturer. →

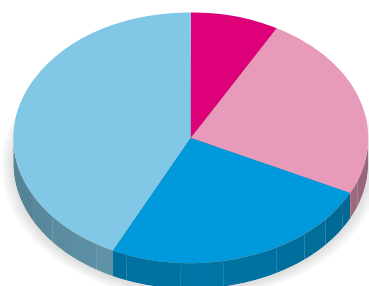

Faktaruta Folksam fastigheter

Antal fastigheter	124 stycken
Marknadsvärde	15 704 Mkr
Total uthyrningsbar yta	592 446 m ²
Hyresvärde	1 002 Mkr

ALTERNATIVA PLACERINGAR

MILJONER KRONOR

● Hedgefonder	310
● Private Equity	907
● Infrastruktur/Energi	932
● Övrigt	1 605

Totalt: 3 754

Under 2012 gjordes investeringar i till exempel Infrastruktur- och Private Equityfonder. Folksam förvärvade också, tillsammans med Peab, hälften av Kvarnholmen Utvecklings AB. Kvarnholmen Utvecklings AB har till uppgift att utveckla byggrätter för produktion av cirka 1 500 nya lägenheter.

Bolagsstrategiska innehav

Bolagsstrategiska innehav är investeringar av särskild strategisk betydelse för respektive bolag och kännetecknas av att det är styrelserna som beslutar om köp eller avyttringar.

Ett exempel på ett strategiskt innehav är Swedbank, där Folksam äger knappt tio procent av aktierna. Värdet av aktierna i Swedbank var vid årsskiftet 13,2 miljarder kronor.

Totalavkastning

I procent	2012	2011	2010	2009	2008
Folksam Sak	8,2%	6,9%	6,7%	8,1%	2,5%
Folksam Liv	7,0%	6,5%	8,7%	10,3%	0,9%
KPA Pension	7,2%	5,6%	8,2%	12,4%	6,3%

Totalavkastning

Målet med förvaltningen varierar mellan de olika bolagen. För Folksam Liv och KPA Pensionsförsäkring AB är det att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner, medan det inom Folksam Sak och övriga bolag är att på bästa sätt bidra till en stabil och konkurrenskraftig premie. För livverksamheten ska det som minimum innebära en årlig real avkastning på i genomsnitt tre procent, mätt över en period som motsvarar försäkringsavtalens genomsnittliga löptid. Folksam har i ett antal år och under olika marknadsförhållanden visat sig kunna hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen för att skapa långsiktigt god avkastning till spararna. 2012 års totalavkastning blev för Folksam Sak 8,2 procent, för Folksam Liv 7,0 procent och för KPA Pensionsförsäkring AB 7,2 procent. Vid en jämförelse över fem år hamnar både Folksam Liv och KPA Pensionsförsäkrings AB i den absoluta toppen på marknaden.

Marknadsutveckling 2012

Börsåret 2012 inleddes starkt med en uppgång som varade till och med mitten av mars, cirka 15 procent för svenska aktier och cirka 10 procent för världsindex. Marknaden stöddes av förväntningar om att bland annat ECB:s resoluta åtgärder i slutet av 2011 skulle få positiva effekter och av att det kom positiva konjunktursignaler från USA. Svensk ekonomi fortsatte också att utvecklas relativt stabilt. Således inleddes året även med stigande svenska räntor.

I mars inleddes en period av dystrare utsikter. En ökad oro för eurokrisen tillsammans med svagare konjunkturstatistik från såväl Europa och USA som Kina och Japan resulterade i att både svenska och internationella börser fram till början av juni föll tillbaka till de nivåer som rådde vid årets ingång. Politisk

och ekonomisk osäkerhet i flera länder i framför allt södra Europa ledde till högre obligationsräntor i Grekland, Italien och Spanien. I Spanien spädde oron på av en banksektor i svår kris. Detta, tillsammans med en relativt stabil utveckling i bland annat Tyskland och Sverige ledde till ett ökat intresse för tyska och svenska statsobligationer vilket fick långa svenska obligationsräntor att falla med cirka 1 procentenhet under perioden mars till och med juni. Samtidigt förstärktes den svenska kronan. Svenska räntor var därmed nere på historiskt låga nivåer och den 10-åriga statsobligationsräntan bottnade på strax över 1,1 procent.

I juni hölls val i Grekland som så småningom ledde till att en regering kunde bildas. Euroländernas toppmöte enades om att låta den europeiska räddningsfonden kunna köpa statsobligationer samt om att kunna ge direkt stöd till enskilda banker. Ett välkommet besked för bland annat Spanien. Senare under sommaren slöts en preliminär politisk överenskommelse om att ge nödlån till spanska banker och ECB-chefen Mario Draghi uttalade ECB:s kraftfulla stöd för Euron. Detta ledde till en viss stabilisering av läget och blev bland annat också en signal som fick de svenska bostadsobligationsräntorna att under hösten fram till årets slut sjunka med nästan 1 procentenhet jämfört med statobligationsräntor.

Under sommaren och hösten stabiliserades också världens börser stödda av EU-ledarnas räddningsåtgärder, allt lägre styrräntor och att stimulansåtgärder ställdes i utsikt både i Kina och Japan liksom fortsatta stimulansåtgärder i Europa och USA.

Under hösten kom ytterligare några klarlägganden om hur ECB:s stödfonder kommer att arbeta och ECB uttalade att man avser att fullfölja sin inslagna lågräntepolitik till 2015. Den tyska författningsdomstolen slog i september fast sitt godkännande av ECB:s stödfond. Successivt skapades ett allt större förtroende för att den inslagna vägen kan leda till en stabilisering av Europas ekonomier. För de krisande länderna i framför allt södra Europa innebar detta lägre statsräntor. För Sverige innebar det successivt högre räntor och året avslutades med, i jämförelse med årets början, något högre räntor för löptider

” Börsåret 2012 inleddes starkt med en uppgång som varade till och med mitten av mars, cirka 15 procent för svenska aktier och cirka tio procent för världsindex.

över tio år och något lägre räntor för löptider under 10 år. Den tio-åriga svenska statobligationsräntan stängde vid årets slut på 1,5 procent vilket var cirka 0,1 procent lägre än vid årets ingång.

Efter en börsrekyt i oktober kunde inte ens mindre positiva konjunktursignaler från Sverige eller budgetproblem i USA hindra en stark avslutning på börsåret och både svenska och utländska aktier fick totalt en uppgång på ca 16 procent för helåret 2012. Räknat i svenska kronor blev uppgången för utländska aktier cirka tio procent på grund av en förstärkning av kronan på cirka fem procent.

Värdeutvecklingen på fastighetsmarknaden i Sverige var under 2012 relativt god, speciellt för välbelägna fastigheter. För centralt belägna kommersiella fastigheter var lokalefterfrågan fortsatt god och bidrog till en likaledes god värdeutveckling. Efterfrågan på bostäder i Stockholm var hög och bidrog också till en stabil positiv värdeutveckling. I Malmö planade bostadsvärdena ut eftersom efterfrågan påverkades av lågkonjunkturen i Köpenhamn. Det fanns ett ökande intresse i marknaden för fastigheter med inriktning på äldre- och vårdboende.

Riskhantering – en viktig del av affären

Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker är viktig. De risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande. Risker som inte behandlas rätt kan däremot leda till stora skador och kostnader. Folksam risker hanteras på ett enhetligt sätt och utgår från en helhetssyn på risksituationen i både nutid och framtid.

Folksam är exponerat mot en mängd olika risker, vilka alla påverkar företagets finansiella ställning, resultat och måluppfyllelse. Dessa risker delas in i kategorier, som i sin tur delas upp i olika risktyper. Riskkartan på nästa sida är en gemensam bruttokarta vilken anpassas för respektive bolag inom Folksam.

1. Försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna tryggar Folshams långsiktiga lönsamhet. Det är även viktigt att säkerställa att reservavsättningarna är tillräckliga. Riskerna hanteras genom utvecklade försäkringsmatematiska metoder och genom kontinuerlig uppföljning av antaganden. Underlag för uppföljning är både interna och externa beståndsdata, justerade för förväntade framtida trender.

Skadeförsäkringsrisk

För att hantera *teckningsrisiken** ser Folksam regelbundet över prissättning, försäkringsvillkor och teckningsregler i syfte att diversifiera riskurvalet och få täckning för de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalen. I samband med detta

anges också de begränsningar som säkerställer att riskurvalet är anpassat till de riktlinjer som respektive styrelse fastställt.

Teckningsrisiken är högre inom personförsäkring än inom egendomsförsäkring. Anledningen till detta är att personskador i allmänhet tar längre tid att reglera och att det därmed är svårare att fånga upp nya trender. Den långa handläggningstiden innebär också att lagändringar får större effekter.

Avsättningsrisiken, det vill säga risken för att reserverna inte räcker för att reglera inträffande skador, hanteras genom utvecklade försäkringsmatematiska metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador och utbetalningsströmmar. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. I stort sett samtliga försäkringskontrakt löper på ett år med en rättighet för försäkringsgivaren att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Livförsäkringsrisk – sparandeförsäkringar

Försäkringsränterisiken har stor betydelse för traditionell livförsäkring, både vid tecknande och vid beräkning av avsättningar. I samband med tecknande är risken att den garanterade räntan är för hög i förhållande till ränteläget, vilket får konsekvenser för solvens och riskutrymme. Försäkringsränterisiken vid beräkning av avsättningar, det vill säga risken för att värdet av skulden ökar på grund av sjunkande marknadsräntor, var en av de väsentligare riskerna under 2012. Även *livsfallrisiken*, det vill säga risken att livslängdens underskattas i samband med tecknande och vid beräkning av avsättningar, har stor betydelse inom sparandeförsäkring. Därutöver finns *dödsfallsrisk*, *driftskostnadsrisk* och *annullationsrisk*.

Risken i avsättningarna för fondförsäkring och försäkring med villkorad återbäring är mycket begränsad för företaget eftersom försäkringstagarna står den finansiella risken.

Livförsäkringsrisk – riskförsäkringar

Felaktiga antaganden om dödsfall, sjuklighet eller driftskostnader kan medföra förluster om premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader (*teckningsrisk*) eller om avsättningarna inte blir tillräckliga för skador som inte slutreglerats (*avsättningsrisk*). Riskerna hanteras genom årlig analys av dödlighet, sjuklighet och driftskostnader, som grund för eventuella beslut om förändringar av premier eller avsättningar.

Risk vid fördelning av överskott

Enligt försäkringsrörelselagen ska fördelning av överskott i livförsäkringsbolag styras av försäkringarnas bidrag till överskottet. Risker vid överskottshantering finns både i samband med hur mycket överskott som fördelas till kundernas försäkringar som återbäring och i samband med hur utbetalning av överskott fördelas över tiden.

Konsekvensen av felaktig överskottshantering är en oskälig fördelning av överskott mellan olika försäkringar. Riskerna vid fördelning av överskott hanteras genom löpande översyn och uppdatering av antaganden och kollektiv konsolidering samt genom utformningen av försäkringstekniska riktlinjer och försäkringsvillkor.

Koncentrationsrisk

Folksam tecknar skadeförsäkringar i hela Sverige i samtliga av de stora försäkringsklasserna. Försäkringsportföljen är tack vare det stora antalet kunder väldiversifierad, dock med en viss övervikt på gruppörsäkringar och en undervikt av företagsförsäkringar som är ett relativt nystartat område. Försäkringarna som är knutna till gruppörsäkringsavtalen är väl spridda både åldersmässigt och geografiskt, vilket innebär att *koncentrationsrisiken* är begränsad. Folshams livförsäkringsverksamhet är generellt inriktad på stora kollektiv. Detta ger en riskutjämnig och minskar riskerna.

* Risken att premien inte täcker de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalet.

De koncentrationsriskerna som identifieras hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring med dödsfallsrisk. Dessa krav är hårdast för individuellt tecknad försäkring, där det sker en individuell riskbedömning.

Återförsäkring

Återförsäkring är en viktig del av riskhanteringen av försäkringsrisker. Återförsäkringsprogram används framförallt som kostnadsskydd mot större skador men är också ett verktyg för att täcka överskjutande risknivåer. Under 2012 återförsäkrade Folksam sin verksamhet genom i första hand icke-proportionella återförsäkringslösningar med självbehåll anpassade till förutsättningarna i respektive försäkringsklass.

2. Finansiella risker

Respektive styrelse har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och riktlinjer för hur tillgångarna ska fördelas mellan de olika tillgångsslagen. Vd ansvarar för förvaltningen av företagets tillgångar inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Den maximala risknivån som styrelsen (i respektive företag inom Folksam) har formulerat är att risknivån i företaget inte får vara högre än att *grönt ljus* erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell. Optimeringen och placeringsinriktningen av respektive bolags tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Uppfylldandet av de legala restriktionerna om skuld täckning och solvens har högsta

prioritet vid valet av placeringsinriktning. Först därefter ska företagets interna riskpreferenser och affärs mål tas i beaktande.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Folksams kapitalförvaltning styr i allt väsentligt hur kapitalet placeras inom ramarna. Vissa typer av placeringar förvaltas internt medan andra är externt utlagda förvaltningsmandat.

Marknadsrisk

Hanteringen av *marknadsrisk* utgår från företagets ekonomiska styrka. Risktagandet anpassas till företagets valda risknivå och förväntningar på marknaden. →

” Folksam är exponerat mot en mängd olika risker, vilka påverkar företagets finansiella ställning, resultat och måluppfyllelse. Dessa risker delas in i kategorier, som i sin tur delas upp i olika risktyper

Detta sker till exempel i valet av fördelning av placeringstillgångarna på tillgångsslag som ger upphov till marknadsrisk och genom olika typer av derivat, som terminer, ränteswappar med mera.

Kreditrisk

*Kredit- och motpartsrisk*er hanteras genom att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden för Folksam. Genom att tillgångarna i huvudsak placeras i marknadsnoterade värdepapper med hög likviditet säkerställs att likviditetsrisken hålls på en låg nivå.

Matchningsrisk

Den största risken för ett livförsäkringsbolag är att inte långsiktigt kunna täcka avtalade förpliktelser gentemot försäkringstagarna. För att hantera denna *matchningsrisk* beaktas särskilt försäkringsåtagandenas art och duration vid sammansättningen av placeringstillgångarna.

Koncentrationsrisk

Folksams största *koncentrationsrisk* är aktieinnehavet i Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av aktieportföljerna i Folksams moder- och dotterbolag. Placeringarna ska också som huvudregel kunna användas för skuldtäckning.

3. Verksamhetsrisker

Identifiering och värdering av dessa risker sker främst genom självvärdering där det görs en kvalitativ bedömning av påverkan och sannolikhet för att risken inträffar. Samtliga risker förses med riskägare och åtgärdsansvariga som bland annat ansvarar för att riskerna kontinuerligt följs upp. Information om realiserade risker samlas systematiskt i Folksams incidentrapporteringssystem och är en viktig del vid självvärderingen.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen omfattar att identifiera, värdera, hantera, övervaka och rapportera alla väsentliga risker.

• Identifiera

På ett enhetligt och systematiskt sätt identifieras risker i enlighet med företagets riskkategorisering. Identifierade risker beskrivs, registreras och kategoriseras. Till samtliga risker kopplas också uppgifter om vilka enheter och vilka bolag som berörs. Alla identifierade risker tilldelas en riskägare och åtgärder tas fram för att hantera och förebygga riskerna.

• Värdera

Risker värderas på ett enhetligt sätt och kvantifieras, där så är möjligt, med vedertagna mätmetoder. Risker kan värderas mer eller mindre precist. Beroende på risktyp är värderingen *kvantitativ* (mätning) eller *kvalitativ* (bedömning). Trafikljuset – Finansinspektionens verktyg för mätning av risker i försäkringsbolag – används som metod för att värdera både försäkringsrisker och finansiella risker. För att beräkna hur mycket kapital företaget behöver för att täcka sina risker (enligt Trafikljuset) utförs ett antal fördefinierade stressscenarier.

Scenarierna ger upphov till det totala kapitalkravet på företaget och sätts i relation till företagets tillgängliga kapital.

• Hantera

Hantering av risker sker med hjälp av regelverk, processer och kontrollaktiviteter. Det är verksamhetens och företagsledningens ansvar att prioritera de åtgärder som planeras för att styra eller begränsa risken.

• Övervaka

Övervakning innefattar den löpande bevakningen av risker och åtgärder, samt att riskerna ligger inom fastställda limiter. Det är den operativa verksamheten som ansvarar för att åtgärder och risker kontinuerligt övervakas.

• Rapportera

Samtliga väsentliga risker rapporteras till styrelse och vd för att ge en allsidig och saklig bild av den totala risksituationen. Rapportering av den aggregerade risksituationen sker genom skriftliga riskrapporter.

Fördelning av ansvar

För att tydliggöra styrning och ansvar för riskhantering och riskkontroll görs en uppdelning av verksamheten i tre ansvarslinjer.

Första ansvarslinjen utgörs av enheter, moder- och dotterbolag samt utlagd verksamhet. Dessa ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls. De äger och hanterar risker, det vill säga ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, uppföljningar samt regelefterlevnad.

Andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner som ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering. Styrnings- och kontrollfunktionerna stödjer och följer upp den första ansvarslinjen utifrån ramverk för intern styrning och kontroll, ansvarar för att ha en övergripande bild av risksituationen i företaget och rapporterar denna till styrelse och vd.

Tredje ansvarslinjen utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Världsberömd trafikforskning

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin, men framför allt för individen. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafik-säkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor.

Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Genom att analysera de skador som inträffar kan Folksam ge råd om de bästa produkterna och hur man kan förebygga olyckor och skador. Färre trafikskador innebär även lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksams kunder till godo. Ambitionen är också att integrera kunskapen i försäkringen – till exempel har säkra och mer miljömässigt hållbara bilar en lägre premie, och motorcyklar med ABS premieras. Folksams trafikforskningsarbete kostar cirka 7–8 kronor per bilförsäkring och år.

Trafiken blir allt säkrare

Mycket har hänt de senaste tio åren. Antalet dödade i trafiken har halverats sedan början av 2000-talet och antalet personer som invalidiserats har minskat påtagligt. Framst beror det på att bilar och vägar blivit säkrare. Säkerhetssystem som antisladd, bältespåminnare och whiplashskydd har haft stor betydelse, liksom mittseparerade 2+1 vägar, rondeller och lägre hastigheter i städer och på olycksdrabbade vägar. Folksams insats under denna tidsperiod har bland annat varit att:

- genomföra den första utvärderingen av bältespåminnare i Europa - en viktig milstolpe för att få biltillverkare att ha det som standard.
- initiera krocktest av whiplashskyddtester som idag är integrerade i konsumenttestet Euro NCAP.
- driva fram en nationell policy för hur länge barn ska sitta i bakåtvända bilbarnstolar.

På lång sikt ser Folksam ett antal viktiga trender. Bilen kommer att bli allt mer uppkopplad till olika nätverk, vilket innebär nya säkerhetslösningar med bland annat halvautomatiserad bilkörning och bilförsäkringslösningar som kopplas till hur individen kör. Trängsel och buller i städerna driver fram en annan stadsbild där fotgängare, cyklar och kollektiva medel är stommen och bilen får finnas på de oskyddades villkor, istället för tvärtom. Det kommer att finnas osynliga alkoholåsar i bilar som inte märks av om föraren är nykter. Baserat på den utveckling som har skett och de förändringar som förväntas har Folksams trafiksäkerhetsarbete fått ökat fokus på förarens beteende och på att oskyddade trafikanters skador ökat, vilket framgick i 2012 års aktiviteter.

Grön och säker – billigare försäkring

Forskningsprojektet ”Grönt ljus”, som slutfördes 2012, visar att det går att stimulera bilförare till en säkrare och mer miljövänlig körstil om de belönas med en lägre försäkringspremie. Förutom att bilföraren själv kan spara tusenlappar i premier och bränslekostnader, skulle över 40 liv per år kunna räddas

och 300 svåra skador undvikas. Koldioxidutsläppen skulle dessutom minska väsentligt. Folksam har som avsikt att utveckla en ny typ av bilförsäkring baserad på resultaten från forskningsprojektet.

Under det årliga Tylösandsseminariet presenterades projektet som Folksam genomfört tillsammans med Trafikverket, Motorförarnas Helykterhetsförbund och SalusAnsvar. Resultaten visar att det är möjligt att mer än halvera bilförarens hastighetsöverträdelser, liksom att minska de grövre fortkörningarna.

Cirka 250 privatbilister deltog i projektet. För att kunna säkerställa forskningsresultatet slumpades deltagarna i en testgrupp och en kontrollgrupp. Med hjälp av GPS-utrustning har bilens hastighet i förhållande till vägens tillåtna hastighet mätts, men det var bara testgruppen som fick direkt återkoppling på hastigheten i bilen. Genom att köra enligt gällande hastighetsgräns kunde de få upp till 30 procent rabatt på försäkringspremien.

Cykelolyckor orsakar flest personskador

Trafiksäkerhetsarbete fokuserar ofta på dödliga olyckor och då utgör bilolyckor den största faran. Men i tätbebyggda områden där dödliga olyckor sällan sker, är det oftast cykelolyckor som orsakar personskador. I Sverige orsakar cykelolyckor fler trafikskador än bilolyckor, det visar ny statistik från Folksam. Närmare hälften av alla trafikskador i landet som leder till svårare skador i tätbebyggda områden utgörs av cykelolyckor, hela 48 procent – att jämföra med 28 procent för personbil, åtta procent för moped och sju procent för fotgängare.

” Under våren genomförde Folksam tester av de 13 vanligaste cykelhjälarna på den svenska marknaden. Resultatet visade att flertalet skulle behöva förbättras

Att cykelolyckor inte uppmärksammats i samma utsträckning tidigare har berott på att cykelskador till viss del varit dolda. Singelolyckor har inte varit synliga i statistiken då fokus har legat på cykel-bil-kollisioner. Dessa utgör dock endast cirka 15 procent. Merparten av de svåra skadorna sker i singelolyckor.

Åtta av tio svåra cykelskador är arm- och benskador

Varje år skadas cirka 1 900 cyklister svårt i Sverige. Arm- och benskador står för hela 80 procent av alla svåra skador vid cykelolyckor, och axelskador är absolut vanligast. Dessa skador kan inte förebyggas med cykelhjälm. Med en cykeljacka som skyddar armar och axlar skulle däremot antalet svåra skador kunna minskas rejält enligt Folksams trafikforskare. Stötupptagande material i exempelvis en jacka eller väst, på samma sätt som i vissa kläder för mountainbike, skulle kunna vidareutvecklas för att passa en bred marknad. Folksam har för avsikt att ta fram en testmetod för skyddskläder för att stimulera att mer effektiva skydd kommer ut på marknaden.

Stora brister bland de populäraste cykelhjälarna

Under våren genomförde Folksam tester av de 13 vanligaste cykelhjälarna på den svenska marknaden. Testerna speglade både singelolyckor och olyckor då en cyklist blir påkörd av en bil. Resultatet visade att flertalet cykelhjälmar skulle behöva förbättras, och att det är stor skillnad mellan de bästa och de sämsta hjälmarna. Detta trots att alla hjälmar som ingick i testet tidigare har testats och godkänts enligt CE-normer. Den osynliga hjälmen Hövding, som blåses upp vid en olycka och fungerar som en krockkudde för huvudet, fick överlägset bäst resultat i slagprovet. Populära skateboardhjälmar ger generellt sämre skydd än traditionella cykelhjälmar.

Folksam ingår från och med 2012 i Trafikverkets analysgrupp för att ta fram strategier för säkrare cykling.

MC-räcken

Skaderisken för MC-förare är lika hög vid kollision med vajerräcken som andra stålräcken – cirka 50 procent – oavsett vilken typ av räcke det handlar om. Det visade en studie från Folksam, i samarbete med Trafikverket och Vectura, som slog hål på myten att vajerräcken skulle vara farligare för den som kör motorcykel. För att öka trafiksäkerheten för MC-förare behöver snarare alla typer av räcken förbättras. Redan 2009 visade en studie från VTI att vajerräcken har ökat trafiksäkerheten och minskat antalet omkomna för såväl personbilar som motorcyklar. För personbilar har vajerräcken minskat antalet döda med 75–80 procent på 2+1-vägar och antalet omkomna MC-förare har minskat med 40–50 procent.

Folksam listar säkra och hållbara bilar

De bilar som köps idag kommer att rulla på vägarna i många år och får därför stor inverkan på både säkerhet och miljö för lång tid framöver. Folksam genomförde därför, för femtonde året i rad, en granskning av nya bilmodeller. Listan gallrar ut cirka 10 procent av marknads bilar som uppfyller Folksams krav för att vara säkra och miljömässigt hållbara. Numera finns viktig säkerhetsutrustning även i småbilsklassen. Autobroms är ett av de säkerhetssystem som har stor effekt när det gäller att minska trafikskadorna. Folksams beräkningar visar att antalet skadade och dödade skulle minska med minst 20 procent om alla bilar hade autobroms av dagens standard. Nu finns autobroms att få i flera bilmodeller, och det är viktigt att kunder vet om att det finns och att de efterfrågar systemen.

Den fullständiga listan med säkra och hållbara bilar presenteras på folksam.se.

Utskrotning av bilar utan antisladd?

Stora säkerhetsvinster kan uppnås genom att byta ut äldre och mindre säkra bilar mot nya och säkrare modeller. Det framgick på Tylösandsseminariet i september 2012, där Folksam presenterade en rapport över vad olika alternativ till utskrotning av gamla bilar kan innebära. Frågan har diskuterats tidigare och regeringen utredde den för ett tiotal år sedan. Under senare år har dock flera effektiva säkerhetssystem, exempelvis autobroms, introducerats, vilket gjort att förutsättningarna förändrats. Folksams förslag var därför att man tillsätter en ny utredning för att utreda frågan på nytt.

Uppmärksammas ägarstyrning

Folksam är övertygat om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom kriterierna miljö, mänskliga rättigheter och antikorrupcion påverkar Folksam därför de bolag som företaget investerar i.

Vissa företag väljs bort oavsett hur liten deras miljöpåverkan är eller hur bra arbetsmiljö de har. De uteslutande kriterierna är tobak och illegala vapen som klustervapen, antipersonellminor och kärnvapen. Dessa kriterier gäller för samtliga bolag inom Folksam. Dotterbolaget KPA Pension har beslutat om ännu striktare uteslutningskriterier och investerar inte heller i tobaksindustrin, vapenindustrin, alkoholindustrin eller i kommersiell spelindustri. Folksam Sak har märkningen Bra Miljöval och utesluter som KPA Pension med tillägg kol, kärnkraft och uran.

FN:s principer vägleder Folksam

FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN Principles for Responsible Investments, PRI) lanserades under 2006 och syftar till att föra in hållbarhetsfrågor i investeringsprocessen för institutionella investerare och pensionsförvaltare. Folksam var den enda svenska investerare som deltog i utformningen av riktlinjerna och var också en av de första investerarna att skriva under principerna.

PRINCIP 1

Folksam inkluderar miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i den finansiella analysen och beslutsprocessen.

En etisk analys ligger till grund för beslut om vilka bolag Folksam investerar i och vilka bolag som Folksam väljer att föra en djupare dialog med. Folksam deltog under stämposäsongen 2012 i 39 årsstämmor och tre valberedningar. Förutom detta var Folksam involverat i en rad dialoger med bolagsstyrelser beträffande hållbarhetsarbete och belöningssystem.

Folksam röstar ibland för och ibland emot aktierelaterade belöningssystem. Folksam röstade under året nej till tre företags förslag till program för rörliga ersättningar.

Dialog som ett sätt att påverka

Folksamns arbete med att påverka företag i hållbarhetsfrågor är dels inriktat på att minska de risker som är förknippade med miljöbrott, brott mot mänskliga rättigheter och korrupcion, dels på att få fler att se och utnyttja affärspotentialen i ett ansvarsfullt företagande. 2012 granskades verksamheten i 2140 bolag med fokus på företagens prestationer avseende miljö och mänskliga rättigheter.

Folksamns 20 största svenska innehav kontaktades och möten genomfördes under året med sex av dessa. Utöver detta identifierades 43 svenska företag som löpte störst risk att råka ut för incidenter inom miljö och mänskliga rättigheter. Samtliga bolag kontaktades och nio bolag valdes ut där möten och/eller telefonkonferenser genomfördes med en genomgång av företagets risksituation. Granskningen har genom åren inneburit att flera företag strukturerat om och förbättrat sitt miljöarbete eller sitt sätt att arbeta med mänskliga rättigheter efter dialog med Folksam.

PRINCIP 2

Folksam är en aktiv ägare och införlivar miljö och sociala frågor i bolagsstyrningspolicyn och arbetssättet.

Folksamns styrelser har fastställt en bolagsstyrningspolicy och etiska investeringskriterier för bolagens innehav. Verksamheten följs upp av en intern bolagsstyrningskommitté. Resultatet rapporteras till styrelserna.

Dialog med börsbolag efter incidenter

Folksam försöker så långt det går att påverka de bolag företaget investerar i. Några exempel:

Lundin Petroleum

Under 2012 hade Folksam ett flertal kontakter med det svenska oljebolaget Lundin Petroleum.

Folksam föreslog att bolagsstämman skulle ge bolagets styrelse i uppdrag att initiera och finansiera en från företaget oberoende granskning av Lundin Petroleumns verksamheter i Sudan och Etiopien. Granskningens huvudsyfte skulle vara att utreda anklagelser om brott mot princip 1 och 2 i FN:s Global Compact samt OECD:s Riktlinjer för multinationella företag. Förslaget röstades ner trots att det stöddes av 22 procent av aktieägarna.

Folksam står kvar som engagerad ägare så länge det bedöms som möjligt att få företagen att förbättra sitt hållbarhetsarbete. Efter en lång dialog med Lundin Petroleum fattade Folksam i maj beslutet att sälja sitt innehav.

TeliaSonera

Under 2011 kopplades TeliaSonera till frågeställningar om brott mot mänskliga rättigheter i samband med att regimer köpt utrustning som använts för att avlyssna, bevaka →

och spåra politiska dissidenter. Folksam förberedde ett förslag till årsstämma 2012 om att ge bolagets styrelse i uppdrag att justera de etiska riktlinjerna för TeliaSonera i enlighet med FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

TeliaSoneras styrelse ställde sig positiv till Folksams förslag och fattade redan innan stämman beslut om att justera bolagets etiska kod.

” Folksam står kvar som engagerad ägare så länge det bedöms som möjligt att få företagen att förbättra sitt hållbarhetsarbete

Senare under våren sände SVT ett granskande reportage som handlade om TeliaSoneras verksamhet i en rad ickedemokratiska länder i Centralasien. Detta ledde till att Folksam inledde en intensiv dialog med bolaget. Folksam träffade dessutom TeliaSoneras huvudägare svenska staten för att diskutera hur bolaget skulle kunna förbättra sin verksamhet. TeliaSonera beslöt där efter att genomföra en extern granskning av sitt hållbarhetsarbete med särskilt fokus på yttrandefrihet och integritetsfrågor. Parallellt påbörjades även ett internt arbete för att utveckla riskanalys, stärka rapportering, öka transparens och utbilda medarbetarna i mänskliga rättigheter.

Under hösten anklagades TeliaSonera för att ha använt mutor i Uzbekistan. Företaget tillbakavisade alla anklagelser men initierade en extern granskning av sin verksamhet. Åklagaren vid Riksenheten mot korruption inledde en förundersökning. Folksam kommer att fortsätta att ha en tät dialog med bolaget.

PRINCIP 3

Folksam verkar för öppenhet och ökad rapportering om miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i de företag vi placerar.

Hållbart värdeskapande

Sedan 2009 har Folksam, som en av 14 svenska investerare, i projektet Hållbart värdeskapande, strävat efter att påverka svenska börsnoterade företag i riktning mot en hållbar utveckling och ett långsiktigt värdeskapande. Projektet genomförde hösten 2011 en enkätundersökning bland de 100 bolag som har störst börsvärde på Stockholmsbörsen. Resultaten, som presenterades i en rapport i januari 2012, visade att en tredjedel av börsbolagen hade en alldeles för låg förändringstakt och att gapet till de i framkant hade ökat sedan den första undersökningen 2009.

Folksam på FN:s miljömöte

Folksam deltog i FN:s möte 'Global Compact Rio +20' i Rio de Janeiro och talade om hur resultaten av Rio +20 kan bidra till att hållbarhetsredovisning blir praxis bland företag världen över.

PRINCIP 4

Folksam arbetar aktivt för att principerna för ansvarsfulla placeringar ska godkännas och implementeras inom finansbranschen

Folksam informerar externa fonder

Fondbolag som anlitas av Folksam uppmanas att ansluta sig till FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, PRI. Folksam informerar löpande fondbolagen om de utslutningar som har gjorts på grund av Folksams etiska investeringskriterier, samt efterfrågar information om hur fondbolaget agerar utifrån denna information. För etiska fonder gäller även att dessa ska uppfylla villkoren som Etiska nämnden för fondmarknadsföring, ENF har fastställt. Etiska fonder ska både ha en väldefinierad urvalsprocess samt tydligt redovisade etiska kriterier. Folksam redovisar vilka externa fondbolag som har skrivit under PRI i fondbroschyren och via hemsidan.

PRINCIP 5

Folksam samarbetar med andra placerare för att främja användandet av principerna.

Nordiskt samarbete för ansvarsfullt företagande

Folksam samarbetar sedan 2008 med försäkringsbolaget Norska Liv, livförsäkringsbolaget KLP och finska pensionsbolaget Ilmarinen, i Nordic Engagement Cooperation (NEC). Syftet är att koordinera bolagsstyrningsaktiviteter för miljö, mänskliga rättigheter och antikorrupcion. Under 2012 hade NEC sammanlagt dialog med 13 olika företag, samtliga base-rade utanför Norden.

Global Network Initiative

2011 accepterades Folksam som medlem i Global Network Initiative, GNI, en internationell organisation med syfte att arbeta för att säkra mänskliga rättigheter inom IT och telekom. GNI grundades av IT-företagen Google, Microsoft och Yahoo efter att dessa hade kritiserats kraftigt för sin verksamhet i Kina.

Initiativ för större ansvar vid utvinning av oljesand

Under 2012 undertecknade Folksam ett initiativ med närmare 50 andra investerare för att få oljesandsbolag att ta ett större ansvar för miljö och mänskliga rättigheter.

PRINCIP 6

Folksam rapporterar om de åtgärder som vidtas och om hur arbetet för att implementera principerna för ansvarsfulla investeringar framskrider.

En katt bland hermelinerna

Folksam avdelning för Ansvarfullt ägande finns sedan 2009 på bloggen En katt bland hermelinerna (www.agarstyrning.folksamblogg.se). Bloggen kompletteras även med ett twitterkonto, @etikatten, där dagsaktuella uppdateringar publiceras. Under 2012 genomfördes även ett antal interna och externa presentationer om Folksams arbete med ansvarsfullt ägande.

Folksams arbete med ägarstyrning

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Antal företag där folksam fört en aktiv dialog	45	57	77	45	38	41	7	14
Antal svenska bolagsstämmor där Folksam medverkat	39	42 ¹	39	35	28	21	18	15
Antal valberedningar där Folksam är med	3	2	3	4	2	1	—	—

¹ Inkluderar en extra bolagsstämma

Aktivt miljöarbete

Folksam har ambitionen att ligga i framkant inom miljö- och klimatarbete och har arbetat med hållbarhetsfrågor sedan 1960-talet.

Ett stort företag har också stora möjligheter att påverka och Folksams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer. Både bil- och byggskadeverksamheterna, som är de delar av Folksam som har störst påverkan på omvärlden, är miljöcertifierade enligt ISO 14001.

Alla utsläpp klimatkompenseras

Folksams klimatutsläpp för 2012 uppmättes till 4613 ton CO₂e. I detta mått ingår alla sex växthusgaser, inte enbart koldioxid. I jämförelse med förra året ökade klimatfotavtrycket med 638 ton, det vill säga med 16 procent. Det berodde främst på ökad värmeförbrukning i fastigheter, ett ökat fastighetsbestånd samt ökat resande med flyg och bil. Klimatfotavtrycket inkluderar i år även klimatpåverkan från vatten som står för 41 ton CO₂e.

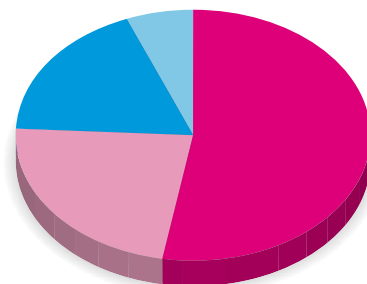
Folksams klimatfotavtryck kompenseras helt genom Vi-skogens trädplanteringsprojekt. Vi-skogen planterar i snitt sex träd för varje ton koldioxid som släpps ut. Det totala fotavtrycket för 2012 uppmättes till 4 613 ton koldioxid. Detta innebär att drygt 27 000 träd kommer att planteras för att kompensera Folksams klimatfotavtryck. Träden planteras i Tanzania i samarbete med fattiga bönder vars livssituation förbättras genom att de får öka inkomster. Träden som Vi-skogen planterar är skuggande och göder marken, vilket gör att träd och grödor kan planteras tillsammans, även kallat trädjordbruk.

Genom att räkna konservativt och ta höjd vid de tillfällen underlaget är knapphändigt säkerställs att Folksam klimatkompenseras för hela sin klimatpåverkan.

Utsläpp per aktivitet i ton CO₂e

Aktivitet	2012	2011	2010
Bilresor	873	800	843
Flygresor	1 092	940	838
Tågresor	2	0,003	0,22
Uppvärmning	2 422	2 075	2 152
Elförbrukning	18	17	19,4
Trycksaker	74	64	—
Papper	78	65	—
Kaffe	13	14	—
Vatten	41	—	—
TOTALT	4 613	3 975	3 853

UTSLÄPP PER AKTIVITET

● Uppvärmning	52%
● Flygresor	24%
● Bilresor	19%
● Övrigt	5%

Ökat resande

Flygresor står för 24 procent av klimatfotavtrycket och ökade med 16 procent i jämförelse med föregående år. Antalet inrikes flygresor minskade dock. Folksams resepolicy ger tydliga riktlinjer för tjänsteresor. Varje resa ska vara väl planerad och motiverad och tåg ska av miljöskäl användas på sträckor upp till 500 kilometer, till exempel på sträckan Stockholm – Göteborg.

Samtidigt som inrikes resor med flyg minskade, ökade tågresorna med 244 576 kilometer. Det är positivt eftersom klimatpåverkan från tågresor är marginell i jämförelse med utsläppen från flyget. Tågresor står för endast 2 ton av Folksams totala klimatfotavtryck.

Antalet körda mil i tjänsten med bil ökade från 487 680 till 513 381 mil. Bilar som används av koncernledningen och anställda som är beresningsskyldiga uppfyller Folksams höga krav på miljö- och säkerhetsprestanda.

Ökat fastighetsbestånd gav ökad energiförbrukning

Värmeförbrukning stod för 52 procent av Folksams klimatpåverkan och uppgick 2012 till totalt 2 422 ton CO₂. Detta motsvarade en ökning med 17 procent. Ökningen berodde på att Folksam ökade sitt fastighetsbestånd och att 2012 var ett kallt år. Folksam har en uttalad strategi att öka andelen fastigheter i placeringarna och ökade fastighetsbeståndet med drygt 50 000 kvm under 2012. Samtidigt pågår ett aktivt arbete med att effektivisera energianvändningen i fastigheterna och med att på lång sikt ersätta fossila bränslen.

Klimatfotavtrycket från Folksams elförbrukning uppgick 2012 till 18 ton CO₂e, vilket var en ökning med ett ton i jämförelse med 2011. Den el Folksam köper in är 100 procent ursprungsmärkt el från vindkraft.

Ambition att minska antalet trycksaker

Under 2012 har klimatfotavtrycket från trycksaker ökat från 64 ton till 74 ton. Folksam har dock en tydlig ambition att minska antalet trycksaker. Ambitionen är att i allt högre utsträckning övergå från fysiska trycksaker till att publicera i digital form. Det innebär bland annat att kunder ska få möjlighet att få försäkringsvillkor och fakturor digitalt.

Miljövänliga bilreparationer

För att minska miljöbelastningen vid bilreparationer använder de verkstäder som Folksam anlitar, i stor omfattning återanvända reservdelar, istället för att automatiskt välja en ny tillverkad. Vidare reparerar man plastdetaljer och glasrutor istället för att alltid använda nya reservdelar. Att återanvända och reparera i stället för att köpa nytt, är inte bara en vinst för miljön utan även en god affär för Folksam och Folksams kunder. Detta arbetsätt bidrog under 2012 till att ett avfallsberg på 1 330 ton kunde undvikas och att sparade drygt 100 miljoner kronor vid reparation av skadade bilar.

Folksam – ett Bra Miljöval

I november 2011 blev Folksam det första försäkringsbolaget som godkändes enligt Bra Miljöval – världens tuffaste miljömärkning. Det är Naturskyddsföreningen som utfärdar Bra Miljöval och märkningen omfattar bil-, villa- och fritidshusförsäkringar. Det är ett bevis på att Folksam tar miljöfrågan på allvar och tar ansvar för sin egen klimatpåverkan.

Under 2012 fortsatte arbetet med att inkorporera de 43 kriterier som Naturskyddsföreningen ställer på de försäkringsbolag som licensieras med Bra Miljöval. Det innebär bland annat långtgående krav på att reparationer ska ske på miljövänligt sätt, att återanvända fungerande men begagnade delar, att erbjuda säkra och hållbara ersättningsbilar vid skador och att pengarna som Folksam förvaltar investeras på ett ansvarsfullt sätt. Ett urval av kriteriernas uppfyllande granskas dels av Naturskyddsföreningen själva, dels av en tredje part i form av ett revisionsbolag.

Ett kontinuerligt arbete för en hållbar värld

Folksam arbetar aktivt för att leva upp till sin miljömärkning. Några exempel på detta är att:

- Vi hjälper entreprenörer och kunder att välja hållbara material vid bygg- och bilreparationer.
- Vi ställer höga krav på inköp av varor och tjänster, som kaffe, elektronik, papper, städmaterial, energi, transporter och resor.
- Folksams egen personalrestaurang, en av Sveriges största, byter till ekologiska råvaror.
- Vi forskar om ökad säkerhet och bättre miljöprestanda för Sveriges fordonsflotta.
- Vi enbart använder ursprungsmärkt och förnybar el till alla våra fastigheter.
- Vi planterar träd genom Vi-skogen för att kompensera företagets klimatfotavtryck.

Inköp

Folksam är en inköpare med stora volymer inom både drift- och skadeverksamhet. Visionen om ett hållbart samhälle präglar sättet att arbeta med inköpsfrågor och påverkar i högsta grad de leverantörer Folksam arbetar med. Arbetet under 2012 handlade om att samla och ena hållbarhetskraven inom inköpsområdena bygg, motor och drift/IT. Hållbarhet ska vara en röd tråd i samarbetet med externa leverantörer, från avtalsskrivning till uppföljning av leveransen. Leverantörskraven ska inte bara spegla Folksams egen miljöpolicy utan även de certifieringar som företaget anslutit sig till, exempelvis Bra Miljöval. Inköpsavdelningen har ett nära samarbete med miljöchefen för att hitta nya hållbara förhållningssätt mot leverantörerna.

Fastighetsförvaltning

Folksam Fastigheter arbetar aktivt med miljö- och energifrågor inom förvaltning, projekt och förvärv. Folksam miljöklassar sina byggnader enligt Miljöbyggnad och Green Building, utför

energikartläggningar i fastigheter med hög energiprestanda och köper el som är 100 procent vindkraft. Under 2012 blev Folksam Fastigheter medlem i Hållbarhetsmanualen – ett verktyg för att bedöma hur väl kvalitets-, miljö- och hälsofrågor hanteras – både övergripande och i enskilda projekt.

Gröna hyresavtal

Den 19 december skrev Folksam det första Gröna Hyresavtalet, hyresgästen är White Arkitekters huvudkontor. Ett grönt hyresavtal innebär att hyresvärd och hyresgäst samarbetar för att minska energiförbrukningen. Avtalet innehåller till exempel krav på energikartläggning, att hyresgästen får information om sin energianvändning och förbinder sig att köpa förnybar eller klimatneutral energi för uppvärmning. Avtalet innebär också att koldioxidutsläppet beräknas varje år och att källsortering ska utföras så långt det är möjligt.

Vindkraft – nästa steg

Gnosjö Energi AB är ett vindkraftsbolag helägt av Folksam med fyra vindkraftverk i Kulltorp med en total effekt om 10 megawatt. Det motsvarar ett års uppvärmning av cirka 1 000 villor. Folksam utreder möjligheten att försörja de direktägda fastigheterna med egenproducerad vindkraft. Förutom miljö- och profilverster skulle det leda till en sänkt energikostnad för företaget. Utredningen beräknas bli klar under 2013.

Folksam Sak

Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Företaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden. Verksamheten bedrivs inom två affärssegment, Partner och Privat.

Resultat

Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) i koncernen ökade till 10 287 (9 362) miljoner kronor och i moderföretaget till 8 340 (8 068) miljoner kronor. I koncernen ingår Folksam Skadeförsäkring Ab (namnändring av Aktia Skadeförsäkring Ab) i Finland från och med 1 mars 2012.

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 2 014 (1 749) och för moderföretaget till 1 856 (1 381) miljoner kronor. Försäkringsrörelsens resultat försämrades till följd av ökade skadekostnader samtidigt som kapitalavkastningen starkt bidrog till det positiva resultatet.

Försäkringsersättningarna (efter avgiven återförsäkring) ökade under 2012 och uppgick för koncernen till -8 506 (-7 983) och för moderföretaget till -6 937 (-6 909) miljoner kronor. Total skadekostnadsprocent var lägre jämfört med föregående år. Rensat för rörelser i skadelivräntor samt skadeavveckling var skadekostnadsprocenten något högre jämfört med föregående år. Vinterrelaterade skador var något lägre än föregående år och personskador i trafikförsäkringen fortsatte utvecklas bättre än förväntat. Detta motverkades tyvärr av högre skadekostnader

för fastighetsförsäkringar samt fortsatt höga skadekostnader för villaförsäkringen. Hem- och villaförsäkringarna hade under året haft ovanligt många totalbränder samt fortsatt högt antal vattenskadador.

Skadekostnaderna har ökat kraftigt de senaste åren, men under 2012 stabiliserades skadekostnaderna som andel av premieintäkten, dock på en hög nivå. Antalet anmälda skador i koncernen under 2012 fortsatte att öka jämfört med tidigare år men i en lägre takt, fyra (åtta) procent för bilförsäkring och sju (14) procent för hem-, villa- och fritidshusförsäkring. Exempelvis har läckageskadador (det till beloppen största skademomentet i villahemförsäkringen) ökat kraftigt de senaste åren.

Totalkostnadsprocenten minskade i moderföretaget till 102 (104) procent. Driftkostnaderna ökade under året med 134 miljoner kronor. Kostnadsökningen berodde på högre kostnader för skadereglering samt högre utvecklingskostnader, framförallt i Solvens 2-programmet. Driftskostnadsprocenten som andel av premierna minskade till 19 (18) procent. Driftkostnaderna påverkades samtidigt positivt av det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera organisation och processer.

Finansiell ställning

Konsolideringskapitalet i moderföretaget fortsatte att stärkas och uppgick till 11 942 (10 072) miljoner kronor. Konsolideringsgraden uppgick per årsskiftet 2012 till 143 (121) procent i moderföretaget och solvenskvoten uppgick till 7,7 (7,1).

I december 2012 beslutade styrelsen om riktlinjer för ett återbäringsprogram. För 2012 har 220 miljoner kronor reserverats. Utbetalning kommer att ske under 2013 och återbäringen omfattar totalt 1, 8 miljoner kunder.

Konsoliderade dotterföretag

Tre Kronor Försäkring AB fortsatte växa. Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring) ökade med 22 procent och uppgick till 709 (581) miljoner kronor. Resultat före skatt uppgick till 32 (-1) miljoner kronor. Det goda resultatet förklaras till stor del av att skadeutvecklingen under vintermånaderna inte var i paritet med tidigare år, vilket syntes tydligt inom fordonsförsäkring.

Premieintäkterna fortsatte att öka tack vare en fortsatt god försäljning och en utökning av produktutbudet.

Svenska Konsumentförsäkringar AB:s resultat uppgick till -15 (21) miljoner kronor till följd av en negativ skadeutveckling. Premieintäkterna ökade något under året.

Folksam Skadeförsäkring Ab (tidigare Aktia Skadeförsäkring Ab) resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 93 miljoner kronor. Kapitalavkastningen var god och uppgick till 9,5 procent (8,9 procent). Jämfört med tidigare år hade bolaget haft en gynnsam utveckling med ökade premieintäkter och utbetalda ersättningar. Skadekvoten förbättrades också jämfört med tidigare år.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Folksam Sak tillträdde aktierna i Indecap AB samt avyttrade aktierna i Folksam Spar AB enligt tidigare överenskommelse per den 1 februari 2012.

Per den sista februari 2012 tillträdde Folksam Sak 51 procent av aktierna i Folksam Skadeförsäkring Ab (tidigare Aktia Skadeförsäkring Ab) i Finland efter en överenskommelse med Aktia ABP i Finland. Investeringen i Folksam Skadeförsäkring, som är verksam i kustområdet i Finland, är ett första expansivt steg och ett viktigt led i Folksamns strategi för den nordiska försäkringsmarknaden. Köpeskillingen uppgick till 24 miljoner euro.

Som ett led i Folksamns strategi att stärka ägarpositioneringen kring Skanstull förvärvades den prisbelönta fastigheten *Katsan 1* av Länsförsäkringar Liv. Byggnaden är en del av det expansiva Skanstullsområdet och har en tydlig miljöprofil. Investeringen gjordes av Folksam Sak. *Katsan 1* färdigställdes 2003 och är en modern och flexibel kontorsbyggnad som möter de absolut högsta kraven gällande energianvändande. Dess låga energiförbrukning medger betyget Guld enligt klassningen miljöbyggnad. 2003 tilldelades White Arkitekter Kasper Sahlin-priset för *Katsan 1*.

Folksam Sak, Folksam Liv och Peab förvärvade KF Fastigheters andel i Kvarnholmen Utvecklings AB den 28 december 2012. Efter förvärvet ägs Kvarnholmen i till lika delar av JM och ett av Folksam och Peab gemensamt ägt bolag. Folksam Sak och

Folksam Liv deltar i investeringen i huvudsak genom lånefinansiering. Kvarnholmen Utvecklings AB har till uppgift att utveckla byggrätter för produktion av cirka 1 500 nya lägenheter.

Tidigare bolagsstruktur i Holland, Folksam Property Holding, delägt av Folksam Liv Fastighets AB och Folksam Sak Fastighets AB är under likvidation. De andelar i fastighetsfonder som funnits i strukturen ägs nu direkt av respektive bolag.

Folksam Sak stärker sin marknadsposition inom riskförsäkring i syfte att tillhandahålla samlade erbjudanden med personriskförsäkring och sakförsäkring till företag, organisationer och deras medlemmar. Per den 31 december förvärvade Folksam Sak dotterföretaget Förenade Liv Grupp-försäkring AB från Folksam Liv.

Folksam Sak avtalade om att förvärva SalusAnsvar AB med dotterbolag från DnB Bank ASA. I förvärvet ingår även SalusAnsvar Personförsäkringar AB, 49 procent ägarandel av Saco SalusAnsvar AB, samt det vilande bolaget SalusAnsvar Holding AB. SalusAnsvar AB distribuerar Folksams dotterbolags Svenska Konsumentförsäkringar AB:s hem- och bilförsäkringar.

Med förvärvet kommer ett utökat samarbete med tjänstemän och akademiker. Folksam avser att integrera Salus Ansvars verksamhet i Folksams organisation.

Händelser efter balansdagen

Per den 31 januari tillträdde Folksam Sak aktierna i Salus Ansvar AB.

Datainspektionen (DI) har inlett ett tillsynsärende mot Folksam Sak. Orsaken är Aftonbladets artikel om att Folksam har ett register med personliga uppgifter över kunder som misstänks för försäkringsbedrägeri. Huvudregeln är att det är inte tillåtet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse. Det finns dock ett undantag som ger försäkringsbolag ett visst utrymme för att hantera den typen av uppgifter, men det är inte helt tydligt var gränsen går för vad ett bolag får dokumentera och hur länge informationen får sparas. Folksam välkomnar granskningen.

Rekrytering av ny vd och koncernchef för Folksam Liv och Folksam Sak har påbörjats. Rekryteringen genomförs av en grupp bestående av respektive ordförande för →

Folksam Sak totalavkastning, moderföretaget, Mkr

	Ingående marknadsvärde 2012-01-01	Utgående marknadsvärde 2012-12-31	Total avkastning 2012, Mkr	Total avkastning 2012	Total avkastning 2011	Total avkastning 2010	Total avkastning 2009	Total avkastning 2008
Räntebärande	21 480	22 285	785	3,6%	7,6%	2,2%	4,1%	6,7%
Aktier	3 786	4 941	1 255	33,5 %	-1,0%	33,0%	55,2%	-49,9%
Alternativa placeringar	576	709	48	7,5 %	2,4%	-6,7%	-13,3%	-12,2%
Fastigheter	2 117	1 971	100	5,1%	10,6%	1,7%	-4,1%	6,3%
Bolagstrategiska innehav	791	1 159	43	4,2%	3,7%	4,6%	-2,9%	12,2%
Säkringsinstrument	42	-13	137	—	—	—	—	—
Summa	28 792	31 052	2 368	8,2%	6,9%	6,7%	8,1%	2,5%

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och bolagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

” I december 2012 beslutade styrelsen om riktlinjer för ett återbäringsprogram. För 2012 har 220 miljoner kronor reserverats

Folksam Liv och Folksam Sak samt vice ordförande i Folksam Liv. Bakgrunden är att nuvarande vd Anders Sundström aviserat att han kommer att ägna sig på heltid åt styrelsearbete, bland annat i Swedbank.

Framtida utveckling

Folksam Sakkoncernen har den svenska marknaden som bas och genom förvärvet av Folksam Skadeförsäkring Ab i Finland med verksamhet inom hushålls- och företagsmarknad samt med distribution genom bankassurans börjar den nordiska plattformen etableras. Kundernas behov av försäkringsskydd för olika situationer i livet ökar och Folksam Sak stärker genom förvärvet av Förenade Liv Grupp-försäkring och SalusAnsvar Personriskförsäkring sin marknadsposition i syfte att tillhandahålla samlade erbjudanden med personriskförsäkring.

Styrelsen har lagt fast en strategi för att öka marknadsandelen inom sakförsäkring genom fortsatt fokus på helkundserbjudanden med bil- och boendeförsäkring som bas. Folksam har en god utveckling på hushållsmarknaden och ser goda förutsättningar att fortsätta stärka sin ställning genom såväl den egna distributionen som genom samarbeten och partnerskap. Företagsaffären är under fortsatt utveckling.

Det fokus Folksam Sak under året ägnat skadekostnadsutveckling och erbjudandeutveckling förväntas fortsätta de kommande åren.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

KONCERNEN	2012	2011	2010 ¹	2009	2008 ²
Resultat					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	10 223	9 697	9 125	8 552	8 040
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	10 287	9 362	8 822	8 579	8 133
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	524	641	643	626	705
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	30	26	30	107	78
Försäkringsersättningar, netto	-8 506	-7 983	-7 265	-6 747	-5 416
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 912	-1 734	-1 575	-1 608	-1 824
Återbäring och rabatter, netto	-232	-9	-1	6	-24
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	—	—	-38	-1	-1
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	191	303	616	962	1 651
Återstående kapitalavkastning	1 825	1 457	1 074	1 279	-144
Övrigt	-2	-11	23	13	-4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	2 014	1 749	1 713	2 254	1 503
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	32 593	29 225	25 664	24 804	24 885
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	25 223	23 456	21 874	20 769	20 152
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	9 217	7 717	6 866	5 446	5 989
Efterställda skulder	—	—	—	1 475	975
Uppskjuten skatteskuld	2 485	2 462	2 255	1 745	1 172
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncern- och intresseföretag	204	179	146	216	357
Andra finansiella placeringstillgångar	—	—	—	—	—
Totala övervärden	204	179	146	216	357
Totalt konsolideringskapital	11 906	10 358	9 267	8 882	8 493

KONCERNEN, FORTSÄTTNING	2012	2011	2010 ¹	2009	2008 ²
Nyckeltal					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	83	85	82	79	67
Driftskostnadsprocent	19	19	18	19	22
Totalkostnadsprocent	102	104	100	97	89
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ³	3,1	3,5	2,2	2,7	4,4
Totalavkastning, procent	8,2	6,9	6,8	8,2	2,2
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	116	107	102	104	106

- Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen samt för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
- Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.
- Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt ändringsföreskrift FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt då gällande FFFS 2008:26.

Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

MODERFÖRETAGET	2012	2011¹	2010²	2009	2008³
Resultat					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	8 332	8 292	7 989	7 607	7 200
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	8 340	8 068	7 789	7 704	7 298
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	479	608	613	595	668
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	31	25	30	75	50
Försäkringsersättningar, netto	-6 937	-6 909	-6 354	-6 103	-4 817
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 606	-1 472	-1 322	-1 378	-1 594
Återbäring och rabatter, netto	-231	-9	-1	6	-24
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	—	—	—	-1	-1
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	76	311	755	898	1 580
Återstående kapitalavkastning	1 781	1 079	999	1 301	-21
Övrigt	-1	-9	-3	-3	-3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 856	1 381	1 751	2 196	1 556
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	31 075	28 164	25 032	24 058	23 665
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	22 310	21 719	20 302	19 422	18 897
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	3 351	2 189	2 131	1 920	3 032
Obeskattade reserver	7 623	7 142	5 998	5 189	3 707
Efterställda skulder	0	0	0	975	975
Uppskjuten skatteskuld	764	562	546	315	150
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncern- och intresseföretag	204	179	146	216	359
Andra finansiella placeringstillgångar	—	—	—	—	—
Totala övervärden	204	179	146	216	359
Totalt konsolideringskapital	11 942	10 072	8 821	8 615	8 223

MODERFÖRETAGET, FORTSÄTTNING	2012	2011¹	2010²	2009	2008³
Kapitalbas	11 869	10 033	8 548	7 838	7 346
Erforderlig solvensmarginal	1 550	1 404	1 296	1 263	1 322
Gruppbaserad kapitalbas	12 025	10 110	8 607	7 971	7 471
Gruppbaserad solvensmarginal	2 048	1 655	1 509	1 443	1 487
Nyckeltal					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	83	86	82	79	66
Driftskostnadsprocent	19	18	17	18	22
Totalkostnadsprocent	102	104	99	97	88
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ⁴	2,7	3,2	2,3	3,0	4,9
Totalavkastning, procent	8,2	6,9	6,7	8,1	2,5
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	143	121	110	113	114

- Omräknat med anledning av ändrad redovisningsprincip av utgifter för utveckling av internt genererade immateriella tillgångar i enlighet med RFR2. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
 - Omräknat med anledning av ändrad redovisningsprincip för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
 - Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.
 - Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt ändringsföreskrift FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för år 2008 är beräknade enligt då gällande FFFS 2008:26.
- Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper, för antal anställda och löner lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

Folksam Liv

Folksam Liv bedriver livförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt gruppförsäkring och annan personriskförsäkring. Verksamheten bedrivs inom tre affärssegment, Partner, Kollektivavtalad affär och Privat.

Resultat

Premieinkomsten för egen räkning i moderföretaget ökade med sex procent till 6 792 (6 436) miljoner kronor. Ökningen återfanns främst inom sparandeförsäkring där både nyteckning och inflytt bidrog. Skadeförsäkringsintäkten uppgick till 755 (694) miljoner kronor.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt för 2012 uppgick i den konsoliderade koncernen till 10 168 (-9 371) samt i moderföretaget Folksam Liv till 10 779 (-10 125) miljoner kronor. Det positiva resultatet förklaras främst av en god kapitalavkastning och moderbolaget har ett fortsatt starkt kassaflöde.

Livförsäkringsavsättningarna minskade med 2 199 (-18 228) miljoner kronor under 2012. De långa räntorna var under året relativt sett mer stabila än föregående år på en låg nivå med en mindre påverkan på livförsäkringsavsättningarna. En översyn av driftkostnadsantaganden i livförsäkringsavsättningarna stärker resultatet med cirka två miljarder kronor.

Försäkringsersättningarna uppgick till 5 489 (4 485) miljoner kronor, ökningen jämfört med föregående år berodde på den omräkning av ersättningsreserverna som genomfördes för grupplivförsäkring under 2011 och som då minskade ersättningarna med cirka 1 miljard kronor.

Driftkostnaderna ökade och uppgick till -706 (-623) miljoner kronor. De högre driftkostnaderna beror dels på högre anskaffningskostnader till följd av den ökade försäljningen, dels på högre utvecklingskostnader bland annat inom ramen för Program Solvens 2. Förvaltningskostnadsprocenten för sparandeverksamheten uppgick till 0,5 (0,4) procent.

Finansiell ställning

Solvensgraden stärktes med 10 procentenheter och uppgick vid årsskiftet till 144 (134) procent.

Den kollektiva konsolideringen uppgick vid årets slut för premiebestämda försäkringar till 118 (116) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 154 (151) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och ej garanterade åtaganden.

Återbäringsräntan sänktes från elva procent till sex procent i gren Kooperativ tjänstepension den 1 maj 2012. I gren Folksam lämnades återbäringsräntan oförändrad på 4,5 procent. Återbäringsräntan omvärderas löpande med hänsyn till finansmarknadens påverkan på den kollektiva konsolideringen.

För 2012 räknades pensionstilläggen upp med 2,73 procent och fribreven med 2,89 procent. Uppräkning av pensionstillägg ligger därmed i nivå med den totala inflationsnivån. För år 2013 har beslut fattats om att räkna upp såväl pensionstillägg som fribrev med 0,45 procent.

Inom grupp- och tjänstegrupplivförsäkring har 1 008 miljoner kronor avsatts till Fonden för tilldelad återbäring. Inom tjänsteanknuten sjukförsäkring samt PB har 150 miljoner kronor avsatts till Fonden för tilldelad återbäring. Fonden uppgår nu till sammanlagt 3 365 miljoner kronor.

Konsoliderade dotterföretag

Folksam LO Fondförsäkringaktiebolag (publ) med dotterföretag Folksam LO Fond Aktiebolag (publ) ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO:s Försäkringshandelsbolag.

Positionen som marknadsledande inom fondförsäkring på den upphandlade marknaden SAF-LO stärktes ytterligare under året. Inbetalningar från sparare totalt inklusive inflyttar av kapital uppgick under 2012 till 4534 (4889) miljoner kronor. Antalet avtal inom avtalspension uppgick per den 31 december 2012 till 715 486 (694 421) varav det största avtalet är Avtalspension SAF-LO med 612 078 (593 746). Övriga avtal är bland annat KAP-KL, ITP-K PA-KFS, PA03.

Under 2012 beslutade styrelsen för Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag att avveckla verksamheten i sitt dotterbolag Folksam LO Fond AB.*

Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (nedan Folksam Fondförsäkring) är ett helägt dotterföretag som erbjuder fondförsäkringsprodukter. Valet av fondförvaltare och fonder ses över regelbundet i en urvalsprocess.

Folksam Fondförsäkring förvärvade den 2 januari 2012 ett försäkringsbestånd som är kopplat till fonder som förvaltas av Svenska Lärarfonder AB av Försäkringsaktiebolaget Skandia. →

* Bolaget kommer därefter att absorberas av moderföretaget.

Samtidigt tillträdde företaget aktierna i Svenska Lärarfonder AB som förvärvades från Svenska Lärarförsäkringar.

Per den 28 december 2012 överlät Folksam Fondförsäkring 40 procent av aktierna i Aktiv Försäkringsadministration i Stockholm AB till Swedbank Försäkring AB. Efter aktieöverlåtelsen äger Folksam Fondförsäkring nio procent av aktierna i Aktiv Försäkringsadministration i Stockholm AB.

Bolagets premieinkomst före avgiven återförsäkring ökade något jämfört med föregående år och uppgick till 15 (11) miljoner kronor. Fondförmögenheten för kundernas räkning uppgick vid årets slut till 21 958 (15 852) miljoner kronor och inbetalningar från sparare ökade till 3 396 (3 273) miljoner kronor.

Reda Pensionsadministration AB är ett dotterföretag som levererar tjänster främst till externa uppdragsgivare och omsättningen uppgick till 60,2 (66,9) miljoner kronor. Administrationsavtalet med SPP Livförsäkring AB sades upp under 2010 och avslutades per den sista december 2012.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Enligt beslut av Finansinspektionen kan försäkringsbolag temporärt välja att diskontera sina kassaflöden med den räntekurva som gäller per den 31 maj 2012. Möjligheten gäller från den 30 juni 2012 till den 15 juni 2013. Folksam Liv har tills vidare valt att inte tillämpa denna räntekurva.

För nytecknade försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar infördes könsneutrala antaganden från och med den

1 december 2012 på grund av ny lagstiftning som trädde i kraft den 21 december. Beräkning av avsättningar sker även fortsättningsvis med könsberoende antaganden.

Förvaltningsrätten av Folksam LO fonder överläts i april till Swedbank Robur. Genom att renodla och överlåta förvaltningsrätten till fonderna kan Folksam helt och fullt företräda kunderna. Folksam LO Fond AB som inte längre bedriver fondverksamhet är under fusion med Folksam LO Fondförsäkring AB, ett delägt dotterföretag till Folksam Liv. Under 2012 fick Folksam LO Fond AB en anmärkning från Finansinspektionen för brister i intern styrning och kontroll för åren 2008–2010.

Per den 31 december överlät Folksam Liv dotterföretaget Förenade Liv Grupp-försäkring AB till Folksam Sak.

Folksam Liv totalavkastning, moderföretaget, Mkr

	Ingående marknadsvärde 2012-01-01	Utgående marknadsvärde 2012-12-31	Total avkastning 2012	Total avkastning 2012	Total avkastning 2011	Total avkastning 2010	Total avkastning 2009	Total avkastning 2008
Räntebärande placeringar	79 925	82 567	2 770	3,4%	9,2%	2,2%	3,0%	10,2%
Aktier	26 219	30 272	4 483	18,8%	-11,4%	17,9%	36,6%	-35,0%
Alternativa placeringar	1 838	2 185	77	4,0%	5,0%	-3,7%	-10,2%	-8,2%
Fastigheter	9 110	9 654	418	4,6%	9,5%	5,7%	1,2%	1,0%
Bolagsstrategiska innehav	2 710	2 796	13	0,5%	0,7%	0,7%	-0,4%	-0,7%
Säkringsinstrument	1 144	1 063	703	—	—	—	—	—
Summa	120 946	128 537	8 464	7,0%	6,5%	8,7%	10,3%	0,9%

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Folksam Liv förvärvade en del i den internationellt uppmärksammade kontorsfastigheten Kungsbrohuset av Jernhusen. Fastigheten är belägen i det expansiva Västra City i Stockholm och är en av Sveriges modernaste byggnader både avseende miljötänk och tekniska lösningar. Den totala investeringen uppgår till cirka 2,1 miljarder kronor och fördelas mellan KPA Pension och Folksam Liv.

Folksam Liv, Folksam Sak och Peab förvärvade KF Fastigheters andel i Kvarnholmen Utvecklings AB den 28 december 2012. Efter förvärvet ägs Kvarnholmen i till lika delar av JM och ett av Folksam och Peab gemensamt ägt bolag. Folksam Liv och Folksam Sak deltar i investeringen i huvudsak genom lånefinansiering. Kvarnholmen Utvecklings AB har till uppgift att utveckla byggrätter för produktion av cirka 1 500 nya lägenheter.

Folksam Liv och Folksam Fondförsäkring AB blev i början av året ett av de utvalda bolagen i Söderberg & Partners stora provisionsfria upphandling. Folksam Liv är det enda bolag som har traditionell försäkring med utjämnad återbäring. Söderberg & Partners kunder kan välja både en marknadsledande traditionell försäkring och ett guidat fondförsäkringserbjudande. Den provisionsfria upphandlingen innebär att Söderberg & Partners inte får provision för de produkter som pensionsbolagen säljer. Istället betalar kundföretaget ett arvode för rådgivning och administration. En fortsatt satsning på individuell tjänstepension sker i Folksam Liv och dess dotterföretag Folksam Fondförsäkring AB. Satsningen på individuell tjänstepension omfattar erbjudande inom såväl traditionell försäkring som fondförsäkring bland annat via förmedlare och partner. Folksam är även utvalt som alternativ inom UIG 4, Sveriges största tjänstepensionsplan utanför kollektivområde.

Händelser efter balansdagen

En fondavdelning etableras med start den 1 mars. Fondförsäkring har under de senaste åren uppvisat en kraftig tillväxt och affärsfokus i verksamheten blir allt viktigare samtidigt som att högre krav ställs på riskhantering. I och med bildandet av den nya avdelningen samlas all kompetens i fondfrågorna på ett ställe för att kunna stödja affären. Det möjliggör också samordning

av processer och ett bättre systemstöd, vilket i sin tur leder till förbättrad riskhantering.

Rekrytering av ny vd och koncernchef för Folksam Liv och Folksam Sak har påbörjats. Rekryteringen genomförs av en grupp bestående av respektive ordförande för Folksam Liv och Folksam Sak samt vice ordförande i Folksam Liv. Bakgrunden är att nuvarande vd Anders Sundström aviserat att han nu kommer att ägna sig på heltid åt styrelsearbete, bland annat i Swedbank.

Folksam Liv har som ett av fyra bolag blivit utvalda i upphandlingen av traditionell försäkring för ITP, det kollektivavtal om pension som gäller för privatanställda tjänstemän.

Framtida utveckling

Folksam Liv har en god finansiell ställning, en hög historisk avkastning och ett positivt kassaflöde. Distribution sker brett genom både egen distribution, samarbeten och genom förmedlare. Samtidigt har aktörer på marknaden stängt sina erbjudanden inom traditionell försäkring för nyteckning. Det ger Folksam Liv goda möjligheter att fortsätta stärka konkurrenskraften och erbjuda traditionell livförsäkring i ett kundägt bolag. Inom fondförsäkring finns goda möjligheter att fortsätta tillväxten genom såväl den egna distributionen som genom förmedlare och samarbetspartners.

Styrelsen kan därmed fortsätta utveckla strategin för att ytterligare stärka bolagets ställning inom tjänstepension som är en marknad under kraftig tillväxt. Satsningen på individuell tjänstepension blir tillsammans med arbetet med ITP, avtalspension för privatanställda tjänstemän, de stora satsningarna på pensionsområdet. Steget in på ITP är historiskt och ett utökat samarbete med tjänstemän och akademiker stärker Folksam för framtiden. Det fokus Folksam Liv under 2011 och 2012 ägnat kapitalstyrka och finansiell stabilitet mot bakgrund av de historiskt låga långa räntorna förväntas fortsätta under de kommande åren. Spelplanen för försäkringsbranschen kommer fortsätta att vara rörlig med många olösta regelverksfrågor såsom livförsäkringsutredningen, tjänstepensionsdirektivet och Solvens 2. Livförsäkringsutredningen behandlar

bland annat flyttregelverk och överskottshantering som kan få stor påverkan på livbolagen. Det är viktigt att förbereda och genomföra de anpassningar som krävs utan att tappa ett tydligt kundfokus. Folksam är kundernas företag med starka relationer till våra kunder och förmåga att skapa en stabil kundbas.

Styrelsen kommer att ha ett fortsatt fokus på regelområdet och noga följa utvecklingen och utvärdera olika handlingsalternativ och övergångsregler.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

KONCERNEN	2012	2011	2010	2009 ¹	2008
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning	755	694	700	723	459
Premieinkomst för egen räkning	6 838	6 473	5 672	6 120	6 856
Kapitalavkastning, netto	12 977	3 625	14 609	17 952	-8 064
Försäkringsersättningar, netto	-5 558	-4 530	-5 358	-5 627	-4 849
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-2 815	-13 917	-4 528	4 503	-8 542
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 107	-996	-924	-951	-970
Återbäring och rabatter, netto	-1 167	-932	-603	-261	-12
Försäkringsrörelsens resultat	10 569	-8 963	9 268	22 459	-15 122
Återstående kapitalavkastning	155	106	308	250	187
Övrigt	-556	-514	-628	-543	1
Årets resultat före skatt	10 168	-9 371	8 948	22 166	-14 934
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	180 428	160 414	157 640	137 004	119 732
Försäkringstekniska avsättningar	147 150	135 272	118 348	107 114	106 431
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	38 270	30 020	41 478	34 385	14 191
Uppskjuten skatteskuld	630	666	576	416	293
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	207	207	207	207	304
Totalt konsolideringskapital	39 107	30 892	42 261	35 008	14 788

KONCERNEN, FORTSÄTTNING	2012	2011	2010	2009 ¹	2008
Nyckeltal					
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ²	2,2	2,4	1,9	2,3	3,7
Totalavkastning, procent	7,1	6,5	8,8	10,6	1,1
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent ²	198	171	24	21	18

1. Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen. År 2008 är inte omräknat.
 2. Direktavkastningen samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2011:28.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

MODERFÖRETAGET	2012	2011	2010	2009¹	2008
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning	755	694	700	723	459
Premieinkomst för egen räkning	6 792	6 436	5 639	6 093	6 684
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	8 430	6 977	8 941	10 314	677
Försäkringsersättningar, netto	-5 489	-4 487	-5 325	-5 608	-4 831
Förändring i livförsäkringsavsättningar	2 169	-18 184	382	11 998	-17 338
Driftkostnader i försäkringsrörelsen	-706	-623	-549	-603	-670
Återbäring och rabatter, netto	-1 168	-932	-603	-261	-12
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	10 779	-10 125	8 885	22 650	-15 046
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	10 779	-10 125	8 885	22 650	-15 046
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	124 467	116 217	112 675	102 978	96 717
Försäkringstekniska avsättningar	90 416	91 538	73 375	72 896	84 497
Konsolideringskapital					
Eget kapital	34 822	26 233	38 831	32 208	12 030
Obeskattade reserver	1 748	1 783	1 492	1 238	902
Uppskjuten skatteskuld	257	193	163	86	38
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	2 283	2 379	2 085	1 887	2 101
Summa totala övervärden	2 283	2 379	2 085	1 887	2 101
Totalt konsolideringskapital	39 110	30 587	42 571	35 419	15 071

MODERFÖRETAGET, FORTSÄTTNING	2012	2011	2010	2009¹	2008
Kollektivt konsolideringskapital	22 513	19 713	18 600	14 944	7 335
Kapitalbas	38 590	30 081	42 562	35 453	15 061
Erforderlig solvensmarginal	4 106	4 062	3 387	3 388	3 909
Kapitalbas för försäkringsgruppen	38 558	30 002	42 062	34 874	14 654
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	5 980	5 970	4 913	4 921	5 465
Nyckeltal²					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	35	-101	83	70	51
Driftkostnadsprocent	9	10	10	9	17
Totalkostnadsprocent	44	-91	93	79	68
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent ³	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8
Förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter ³	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
Anskaffningskostnadsprocent	3,6	3,3	2,4	2,3	2,6
Administrationskostnadsprocent för sparprodukter	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Administrationskostnadsprocent för riskprodukter	5,6	6,6	6,4	5,8	8,5
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ⁴	2,9	3,2	2,6	2,9	3,8
Totalavkastning, procent	7,0	6,5	8,7	10,3	0,9
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	198	171	24	21	18
Kollektiv konsolideringsnivå, procent					
Retrospektivreservmetoden ¹	118,0	115,6	116,0	113,1	104,9
Pensionstilläggsmetoden ²	153,9	150,9	146,4	139,3	126,0

- Omräknat med anledning av avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
- Omräknat med nyckeltal avseende livförsäkringsrörelsen med anledning av redovisad skadeförsäkringsrörelse. Redovisad totalavkastning är beräknad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.
- Förvaltningskostnadsprocent beräknas enligt FFFS 2011:28. Dels beräknas förvaltningskostnadsprocent totalt för livförsäkringsrörelsen, dels beräknas förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter exklusive riskprodukter.
- Direktavkastning samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2011:28.

Förenade Liv

Förenade Liv Gruppförsäkring AB är ett livförsäkringsaktiebolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt ömsesidiga principer avseende frivillig gruppliv-, grupp-sjuk-, diagnos-, premiefrielse- och grupp-pensionsförsäkring samt gruppolycks-fallsförsäkring.

Affärsidén är att försäkra individer genom de organisationer och de arbetsgivare som företräder tjänstemän. I nära samverkan med avtalsparterna utvecklas och erbjuds försäkringslösningar med omtanke och som ger snabb hjälp när det behövs som mest.

Resultat

Förenade Liv visade för år 2012 ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt om 297 (219) miljoner kronor. Företagets försäkringstekniska resultat (exkl kapitalavkastning) uppgick till 109 (90) miljoner kronor. Årets positiva resultat var en kombination av en god kapitalavkastning och ett starkt försäkrings-tekniskt resultat. Premieinkomsten före återförsäkring ökade till 846 (840) miljoner kronor.

Avkastning

Totalavkastningen 2012 på bolagets tillgångar uppgick till 6,7 (5,4) procent, motsvarande 200 (152) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkrings-åtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras till stor del av en mycket god aktieutveckling som gav en avkastning på 14,2 procent. Räntebärande placeringar gav, bland annat hjälpta av sjunkande bostadsobligationsräntor, en avkastning på 3,5 procent. Aktieexponeringen var under året cirka 25 procent. Durationen i den räntebärande portföljen var under året cirka 3,5 år. Valutaexponering minskades under året från cirka tolv procent till cirka tio procent.

Förenade Liv totalavkastning, moderföretaget, Mkr

	Ingående marknadsvärde 2012-01-01	Utgående marknadsvärde 2012-12-31	Total avkastning 2012 mkr	Total avkastning 2012 %	Total avkastning 2011 %	Total avkastning 2010 %	Total avkastning 2009 %
Räntebärande placeringar	2 301	2 479	83	3,5%	9,8%	2,4%	2,6%
Aktier	645	729	92	14,2%	-9,2%	13,8%	29,6%
Alternativa placeringar	6	2	—	-14,4%	4,2%	-5,1%	-10,1%
Säkringsinstrument	1	2	25	—	—	—	—
Summa	2 953	3 212	200	6,7	5,4	5,2	7,5

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 37 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Femårsöversikt och nyckeltal, Tkr

MODERFÖRETAGET	2012	2011	2010	2009	2008	Nyckeltal *					
Resultat						Skadeförsäkringsrörelse					
Premieintäkt för egen räkning	333 829	323 032	328 223	294 499	269 101	Skadeprocent	66	75	47	79	81
Premieinkomst för egen räkning	326 673	345 048	351 224	335 859	335 209	Driftskostnadsprocent	13 (17)	11 (18)	12 (14)	11 (14)	5 (12)
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	187 965	128 781	107 004	144 633	23 883	Totalkostnadsprocent	79 (84)	86 (93)	59 (61)	90 (93)	86 (93)
Försäkringsersättningar, netto	-1 459	-508 395	-447 064	-514 111	-468 835	Livförsäkringsrörelsen					
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-124 010	9 030	12 020	10 030	10 020	Förvaltningskostnadsprocent ***	2,5 (5,5)	1,6 (5,1)	1,5 (4,3)	1,8 (4,4)	2,5 (4,7)
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-37 627	-18 062	-16 467	-24 499	-32 095	Administrationskostnadsprocent	17,0	13,9	10,7	10,2	10,8
Återbäring och rabatter, netto	-388 250	-60 000	-140 000	—	—	Resultat av kapitalförvaltningen					
Övriga tekniska intäkter och kostnader	—	—	2 226	—	—	Direktavkastning, procent **	2,6	3,0	2,8	2,7	4,0
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	297 121	219 434	197 166	246 411	137 283	Totalavkastning, procent **	6,7	5,4	5,2	7,5	2,4
Årets resultat	193 241	128 670	114 941	142 455	80 578	Ekonomisk ställning					
Ekonomisk ställning						Konsolideringsgrad, procent	181 (227)	146 (188)	119 (158)	145	117
Placeringstillgångar till verkligt värde	3 008 722	2 828 922	2 632 395	2 369 693	2 055 745						
Försäkringstekniska avsättningar	1 828 481	1 857 096	1 782 209	1 632 827	1 513 307	* Nyckeltal angivna inom parentes har beräknats exklusive driftkostnadsintäkter, huvudsakligen innehållande vinstandel från återförsäkrare, för att vara jämförbara med tidigare år					
Konsolideringskapital						** Nyckeltal avseende direktavkastning redovisas för åren 2008 – 2009 enligt FFFS 2008:26. Nyckeltal avseende totalavkastningen redovisas för åren 2008 – 2009 enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.					
Eget kapital	1 189 529	996 287	867 617	757 139	615 104	*** Förvaltningskostnadsprocent beräknas enligt FFFS 2009:12. Dels beräknas förvaltningskostnadsprocent totalt för livförsäkringsrörelsen, dels beräknas förvaltningskostnadsprocent.					
Obeskattade reserver	283 455	234 739	189 078	146 517	94 205						
Uppskjuten skatteskuld	25 932	26 528	16 417	8 585	—						
Totalt konsolideringskapital	1 498 916	1 257 554	1 073 112	912 241	709 309						
Kapitalbas, Mkr	1 499	1 258	1 073	913	709						
Erforderlig solvensmarginal, Mkr	155	160	156	138	152						

KPA Pensionsförsäkring

KPA Pension

KPA-gruppen, med varumärket KPA Pension, erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommunsektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda.

Samtliga landsting och cirka 80 procent av Sveriges kommuner har avtal med bolag inom KPA Pension. Över en miljon anställda har sin pension i någon form hos KPA Pension. Bolaget kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

KPA Pensionsförsäkrings verksamhet är en naturlig del av KPA Pensions kompletta produktutbud till arbetsgivare, arbetstagare och pensionärer. Bolaget tillhandahåller kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden. KPA Pensionsförsäkring erbjuder också privat traditionell pensionsförsäkring och privat fondförsäkring samt alternativa pensionslösningar för arbetsgivare.

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 6 979 (-8 406) miljoner kronor och moderbolagets resultat före skatt uppgick till 7 101 (-8 205) miljoner kronor.

Premieinkomsten för 2012 var 7 713 (6 664) miljoner kronor, varav premier för KAP-KL avtalet utgjorde cirka 6 280 (5 262) miljoner kronor. Inom KAP-KL är det årligen cirka 80 000 till 100 000 nyanställda och anställda som uppnår 21 års ålder, som får välja försäkringsgivare för sin tjänstepension. Under 2012 fick dessutom KPA en tillströmning av kunder i och med att det nya anslutningsförfarandet trädde ikraft. Tillskott av väljare gjorde att KPA Pensionsförsäkring AB fick cirka 100 000 nya pensionssparare under 2012.

Premier för 2011 års val förmedlades till KPA Pensionsförsäkring AB i slutet av mars 2012 och motsvarade drygt 6,6 miljarder kronor, varav knappt 400 miljoner kronor till någon av KPA Pensions etiska fonder. Totalt har KPA Pensionsförsäkring AB pension under förvaltning för 1,5 miljoner personer, varav 80 000 sparar i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Kommuner och landsting kan också försäkra pensionsförmåner utöver individernas individuella del inom KAP-KL. Det är förmånsbestämd ålderspension och efterlevandepension samt premiebefrielse av dessa förmåner som försäkras. Hittills har cirka 170 kommuner tecknat avtal med KPA Pensionsförsäkring AB.

Förvaltad kapital

Vid utgången av 2012 var cirka 87 miljarder kronor under förvaltning för traditionell pensionsförsäkring i KPA Pensionsförsäkring AB vilket var en ökning med 10 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ytterligare cirka 5,2 miljarder sparades i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Avkastning

Totalavkastningen 2012 på bolagets tillgångar blev 7,2 (5,6) procent, motsvarande 5 809 (4 110) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras till stor del av en god aktieutveckling som gav en aktieavkastning på 13,8 procent. Räntebärande placeringar gav sammantaget en avkastning på 3,2 procent. Avkastningen på räntebärande placeringar påverkades till stor del positivt av sjunkande räntor på bostadsobligationer. Aktieexponeringen har ökat under året, både till följd av stigande aktiekurser och aktiv ökning av exponeringen och var vid utgången av året cirka 34 procent. Durationen i den räntebärande portföljen minskade i jämförelse med föregående år och var vid utgången av året drygt sju år. Valutaexponeringen var under året cirka tio procent.

Fördelad avkastning

Sedan den 1 juli 2004 fördelar KPA Pensionsförsäkring AB både positiv och negativ avkastning, avkastningsränta, kvartalsvis i efterskott till pensionsspararna. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Avkastningsräntan för 2012 uppgick till 7,2 (5,6) procent.

Stark solvens

Under de senaste åren har bolagets ekonomi, mätt som solvensgrad, stärkts kraftigt. Under 2011 och 2012 har nedgången i långa marknadsräntor medfört att avsättningarna ökat och solvensgraden minskat. Trots fallande marknadsräntor hade KPA Pensionsförsäkring en solvensgrad om 150 procent per sista december 2012. Det innebar att KPA Pensionsförsäkring AB hade 50 procent mer tillgångar än bolaget behövde för att betala ut den garanterade pensionen. Till följd av de sjunkande marknadsräntorna beslutades det under 2012 att justera ned den garanterade räntan för förmånsbaserade pensioner med 0,5 procentenheter från och med 1 januari 2013.

Kollektiv konsolidering

Fram till den 30 juni 2004 har KPA Pensionsförsäkring AB haft en återbäringsränta som satts utifrån antagande om avkastningen. Som första icke vinstutdelande bolag införde KPA Pensionsförsäkring AB, från och med den 1 juli 2004, en ny metod för att fördela avkastningen på tillgångarna. Såväl positiv som negativ avkastning fördelas minst kvartalsvis i efterskott till pensionsspararna för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring och medför att konsolideringen ska vara 100 procent i slutet av varje kvartal. Detta påverkar inte försäkringarnas garanterade pensionsbelopp.

Den kollektiva konsolideringsnivån för premiebestämda avtal uppgick till 100 procent och för förmånsbestämda avtal till 111 procent per den 31 december 2012.

Kapitalbas

Lagens krav på KPA Pensionsförsäkring AB:s kapitalbas (erforderlig solvensmarginal) uppgick den 31 december 2012 till 2 465 miljoner kronor. Den faktiska kapitalbasen uppgick vid samma tidpunkt till 29 465 miljoner kronor och översteg således det lagstadgade kravet med 26 999 miljoner kronor. Solvenskvoten uppgick till 12.

Väsentliga händelser

Flera förändringar på det kommunala kollektivavtalsområdet påverkade verksamheten i KPA Pension under året. Bland annat träffade arbetsmarknadens parter på området en överenskommelse om ändring av försäkringsvillkor för TGL-KL som trädde i kraft 1 juli 2012. Förändringen berörde således KPA Livförsäkring och den tjänstegrupplivförsäkring som bolaget erbjuder, men innebar främst mindre justeringar. Överenskommelsen träffades mot bakgrund av att försäkringsvillkoren behövde anpassas och förtydligas i förhållande till förändringar i lag och villkor på övriga arbetsmarknaden.

Islutet av årets sadeskollektivavtalet KAP-KL uppav arbetsgivarparten och förhandlingar pågick intill årsskiftet då parterna träffade en principöverenskommelse om ett nytt pensionsavtal. Parternas gemensamma målsättning är att ett helt avgiftsbestämt pensionsavtal ska träda i kraft den 1 januari 2013 och gälla för arbetstagare som är födda 1986 och senare. I anslutning till principöverenskommelsen har man enats om en prolongering av KAP-KL, vilket innebär att KAP-KL fortsätter gälla under den tid prolongationen föreligger. Ett nytt kollektivavtal för det kommunala området kan komma att påverka även TGL-KL.

Under 2012 satsade KPA Pension på att förbättra och utveckla kommunikationen. Bland annat lanserades en ny hemsida med målet att förenkla kommunikationen till kunderna och tydliggöra vad KPA Pensions varumärkeslöfte kring trygghet och

etiska placeringar står för. Som aktör inom det kommunala området ser KPA Pension det också som viktigt att spegla mångfalden bland anställda i kommuner och landsting och kan som enda pensionsbolag erbjuda pensionsinformation på nio språk på hemsidan.

Dessutom erbjuder KPA Pension funktionalitet för lättläst information och för att få informationen uppläst.

KPA Pension fick under året ett kvitto på att arbetet kring hållbarhet har varit framgångsrikt och positionerat KPA Pension som det trygga och etiska pensionsbolaget. KPA Pension utsågs till Sveriges mest hållbara bolag inom finansbranschen 2012. Detta enligt Sveriges största och mest omfattande varumärkesundersökning inom området hållbarhet – Sustainable Brands.

En annan viktig aktivitet som engagerade och involverade alla KPA Pensions medarbetare under året var arbetet mot en ISO-certifiering inom informations säkerhet. Under hösten blev KPA Pension det första pensionsbolaget som säkerhetscertifierades enligt ISO/IEC 27001. Detta var en viktig milstolpe med tanke på att KPA Pension hanterar stora volymer känslig information och betalar ut pension på uppdrag av kommuner och landsting. Det betyder att både själva informationen och de datasystem som används för verksamheten måste skyddas.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

KONCERNEN	2012	2011	2010	2009	2008	MODERFÖRETAGET					
Resultat						Resultat					
Premieinkomst	7 713	6 664	6 335	6 232	5 996	Premieinkomst	7 713	6 664	6 335	6 232	5 996
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	5 857	3 952	4 914	6 469	2 884	Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	6 214	3 969	5 021	6 415	2 923
Försäkringsersättningar, netto	-1 792	-1 547	-1 272	-1 036	-850	Försäkringsersättningar, netto	-1 791	-1 547	-1 272	-1 036	-850
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	7 246	-8 161	7 211	15 135	-2 855	Försäkringsrörelsens tekniska resultat	7 090	-8 220	7 424	15 086	-2 850
Årets resultat	6 954	-8 465	7 215	14 932	-3 155	Årets resultat	6 816	-8 473	7 180	14 894	-3 104
Ekonomisk ställning*						Ekonomisk ställning*					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	90 175	78 881	70 871	62 544	46 520	Placeringsstillgångar till verkligt värde	89 415	78 900	70 871	62 591	46 549
Försäkringstekniska avsättningar	63 589	58 569	41 481	38 397	40 921	Försäkringstekniska avsättningar	63 589	58 568	41 481	38 397	40 920
Konsolideringskapital						Konsolideringskapital					
Aktiekapital	300	300	300	300	300	Aktiekapital	300	300	300	300	300
Övrigt eget kapital	29 247	22 678	31 592	24 491	9 742	Övrigt eget kapital	29 165	22 708	31 580	24 531	9 739
Summa Konsolideringskapital	29 547	22 678	31 892	24 791	10 042	Summa Konsolideringskapital	29 465	23 009	31 880	24 831	10 039
* 2008 är enligt lagbegränsad IFRS						Kollektiv konsolidering	1 563	1 017	643	484	869
						Kollektiv konsolidering, i procent	102	101	101	101	102
						Kapitalbas	29 465	23 009	31 880	24 836	10 044
						Erforderlig solvensmarginal	2 465	2 294	1 608	1 474	1 650
						Solvenskvot	12,0	10,0	19,8	16,8	6,1
						* 2008 är enligt lagbegränsad IFRS					
						Nyckeltal					
						Förvaltningskostnadsprocent	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5
						Direktavkastning, procent*	2,7	3,0	2,5	3,2	3,3
						Totalavkastning, procent**	7,2	5,6	8,2	12,4	6,3
						* Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning redovisas för åren 2008 enligt FFFS 2006:17 och för åren 2009 – 2012 enligt FFFS 2008:26					
						** Redovisad totalavkastning är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.					
						Direktavkastning och totalavkastning avser traditionell livförsäkring					

KPA Livförsäkring

KPA Livförsäkring AB är sedan den 1 januari 1963 försäkringsgivare för den kommunala tjänstegrupplivförsäkringen (TGL-KL) som är en avtalsförsäkring grundad på centralt kollektivavtal mellan den kommunala arbetsmarknadens parter.

Som komplement till tjänstegrupplivförsäkringen meddelas en fortsättningsförsäkring (TGL-FO) som kan tecknas om arbetstagare slutar sin kommunala anställning utan så kallat efterskydd. Försäkringen kan tecknas av antingen arbetstagaren själv eller av arbetsgivaren och gäller som längst till 67-årsdagen. För kunder äldre än 67 år erbjuds i samarbete med Folksam en livsvarig gruppliv- och olycksfallsförsäkring.

Kommuner och landsting har även en möjlighet att teckna en grupplivförsäkring för förtroendevalda (GL-F) i KPA Livförsäkring AB. Försäkringen är frivillig och kan tecknas för den som beräknas ha minst 20 procents sysselsättningsgrad.

Resultat

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 1 (316) miljoner kronor. Årets resultat blev 44 (197) miljoner kronor.

Premieinkomsten (netto efter avdragen premieskatt) uppgick under 2012 till 336 (499) miljoner kronor, inklusive återföring från fond för tilldelad återbäring.

Utbetalda försäkringsersättningar, inklusive skaderegleringskostnader, för året uppgick till -344 (-359) miljoner kronor. Den genomsnittliga utbetalningen per försäkringsfall uppgick till 3,8 (3,7) prisbasbelopp.

Livförsäkringsavsättningar och avsättningen för oreglerade skador minskade tillsammans under året med 78 (588) miljoner kronor. Det berodde i huvudsak på minskat antal sjukfall.

Driftskostnaderna minskade med tre miljoner kronor till 21 (24) miljoner kronor.

Avkastning

Totalavkastningen 2012 på bolagets tillgångar blev 6,4 (4,8) procent, motsvarande 293 (219) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras till stor del av en mycket god aktieutveckling vilken gav en avkastning på 14,5 procent. Räntebärande placeringar gav, bland annat hjälpt av sjunkande bostadsobligationsräntor, en avkastning på 3,5 procent. Aktieexponeringen var under året cirka 24 procent. Durationen i den räntebärande portföljen var under året cirka 3,5 år. Valutaexponeringen minskade under året från cirka tolv procent till cirka tio procent.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

MODERFÖRETAGET	2012	2011	2010	2009	2008
Resultat					
Premieinkomst	336	499	482	462	518
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	293	212	203	346	97
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	-92	158	385	-396	-66
Försäkringsersättningar, netto	-344	-359	-367	-403	-411
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	1	316	686	-12	110
Årets resultat	44	197	416	—	-17
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	4 474	4 556	4 276	4 216	3 892
Försäkringstekniska avsättningar	2 202	2 110	2 268	2 653	2 258
Konsolideringskapital	2606	2 612	2 358	1766	1778
Uppskjuten skatt i konsolideringskapital	44	47	39	-20	-8
Kollektiv konsolidering	2 562	2 565	2 320	1785	1785
Kollektiv konsolidering, i procent	216	222	202	167	179
Kapitalbas	2 562	2 565	2 320	1786	1786
Erforderlig solvensmarginal	386	374	375	391	376
Kapitalbas för försäkringsgruppen*	31 232	25 229	33 856	26 278	11 486
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen*	2 869	2 667	1 984	1 865	2 026
* Här ingår KPA Livförsäkring AB och KPA Pensionsförsäkring AB					
Nyckeltal					
Förvaltningskostnadsprocent	0,5	0,5	0,4	0,5	1,0
Direktavkastning, procent *	2,7	3,3	3,0	3,0	3,8
Totalavkastning, procent **	6,4	4,8	4,5	8,2	2,6
Solvenskvote	6,6	6,9	6,2	4,6	4,8
* Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning redovisas för åren 2008 enligt FFFS 2006:17 och för åren 2012 – 2009 enligt FFFS 2008:26.					
** Redovisad totalavkastning är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.					

Styrelse Folksam Sak

Bakre raden från vänster

1. Leif Linde
2. Martin Linder
3. Göran Lindblå, vice ordförande
4. Ulf Andersson
5. Hans-Olof Nilsson, suppleant

Mellersta raden från vänster

1. Kerstin Kujala, personalrepresentant
2. Ann-Louise Andersson, personalrepresentant
3. Erika Andersson, personalrepresentant
4. Sten-Åke Karlsson
5. Wanja Lundby-Wedin, ordförande
6. Carina Malmer
7. Annika Strandhäll
8. Christer Pettersson, personalrepresentant

Främre raden från vänster

1. Mona Hilbertson, personalrepresentant
2. Karin Matsson Weijber
3. Björn Hartvigsson, suppleant
4. Ella Niia
5. Birgit Förell
6. Metta Fjelkner

På bilden saknas

1. Annelie Nordström

Styrelse Folksam Liv

Bakre raden från vänster

1. Roger Westin, personalrepresentant
2. Dag Andersson, suppleant
3. Thomas Eriksson
4. Susanna Gideonsson
5. Sture Nordh, vice ordförande
6. Kjell Ahlberg, suppleant
7. Johnny Capor

Mellersta raden från vänster

1. Hans Tilly
2. Anita Modin
3. Nina Jarlbäck, ordförande
4. Sune Dahlqvist
5. Doris Forsell Gustafsson, suppleant
6. Eva Quist

Främre raden från vänster

1. Anders L Johansson, personalrepresentant
2. Maj-Britt Johansson-Lindfors
3. Lotta Andersson, personalrepresentant
4. Jan Rudén, Vice ordförande
5. Susanna Järnek
6. Björn Enander, personalrepresentant

Styrelse Förenade Liv

Bakre raden från vänster

1. Lars-Erik Klason
2. Kristian Sihlén, personalrepresentant
3. Git Claesson-Pipping
4. Niclas Hjert

Mellersta raden från vänster

1. Lars-Bonny Ramstedt
2. Anders Sundström, ordförande
3. Stefan Holm, vice ordförande

Främre raden från vänster

1. Eva Lotta Nilsson
2. Pia Carlsson Thörnqvist

På bildens saknas

Annette Carnhede

Styrelse KPA Pension

Bakre raden från vänster

1. Ilmar Reepalu
2. Anders Knape, vice ordförande
3. Niklas Gillhög, personalrepresentant

Mellersta raden från vänster

1. Pia Carlsson Thörnqvist
2. Anders Sundström, ordförande
3. Håkan Sörman
4. Henrik Persson, personalrepresentant

Främre raden från vänster

1. Elisabeth Sasse
2. Catarina Ingelstam
3. Maria Adam, personalrepresentant

Koncernledning

Anders Sundström
Vd och koncernchef

- född 1952,
- anställd 2004
- i nuvarande befattning sedan 2004.

Stefan Holm
Chef AO Partner

- född 1963
- anställd 1982,
- i nuvarande befattning sedan 2008

AnnKristine Wuopio-Mogestedt
Chef Skador

- född 1961
- anställd 1988
- i nuvarande befattning sedan 2008

Gunnar Frödeberg
Chef IT

- född 1953
- anställd 2008
- i nuvarande befattning sedan 2008.

Pia Carlsson Thörnqvist
Chef Kommunikation

- född 1964
- anställd 1982
- i nuvarande befattning sedan 2008.

Daniel Eriksson
Chef Produkt

- född 1969
- anställd 2005,
- i nuvarande befattning sedan 2008

Harriet Pontán
Chef HR

- född 1953
- anställd 2005
- i nuvarande befattning sedan 2005.

Thorbjörn Eckerdal
Chef AO Privat

- född 1958
- anställd 1985
- i nuvarande befattning sedan 2008.

Tomas Norderheim
Vice vd/Chef vd-stab

- född 1955
- anställd 1987
- i nuvarande befattning sedan 1998.

Catrina Ingelstam
Chef Ekonomi
och Finansservice

- född 1961
- anställd 2009
- i nuvarande befattning sedan 2009.

Elisabeth Sasse
Chef AO Kollektiv-
avtalad affär

- född 1966
- anställd 2011
- i nuvarande befattning sedan 2011.

Ordlista

Avkastningsränta

Ränta med vilken de försäkrades sparande förräntas. Fördelar den faktiska avkastningsräntan på tillgångarna direkt till kundernas försäkringar efter varje kvartal.

Driftskostnader

Omfattar kostnader för marknadsföring, försäljning, förvaltning och administration.

Driftskostnadsprocent

Driftkostnadernas andel (%) av premieinkomster. Visar hur stor del av spararnas premier som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftkostnadernas andel (%) av förvaltad kapital (placeringstillgångar). Visar hur stor del av sparandet som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Kapitalbas

Motsvarar eget kapital i balansräkningen i livförsäkringsbolag.

Konsolidering

Konsolideringskapitalet i förhållande till ett års premieinkomst.

Kollektiv konsolidering

Förhållandet mellan tillgångsvärden och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och ej garanterade åtaganden.

Skadeprocent, sakförsäkring

Förhållandet mellan försäkringsersättningar och premieintäkter, uttryckt i procent.

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och de till kunder garanterade åtaganden.

Solvenskapital

Kapitalkravet för att bedriva försäkringsverksamhet enligt gällande regler.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och solvensmarginal.

Solvensmarginal

Den lägsta nivå, som beräknat utifrån verksamhetens art och omfattning, som kapitalbasen ska uppgå till enligt försäkringsrörelselagen.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (efter avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna i förhållande till förvaltad kapital.

Återbäringsränta

Försäkringsbolagen kan dela ut överskott till sina kunder. Återbäringsräntan är inte garanterad och försäkringsbolaget kan ta tillbaka den del som överstiger den garanterade räntan, om förvaltningen går sämre än väntat.

Adress

Postadress 106 60 Stockholm
Besöksadress Bohusgatan 14
Telefon 0771-960 960

För mer information kontakta

Christopher Casselblad,
investerarrelationer
Telefon 08-722 66 34

Projektledare

Christopher Casselblad

Produktionsledare

Anna Holmgren

Art Direction och Grafisk form

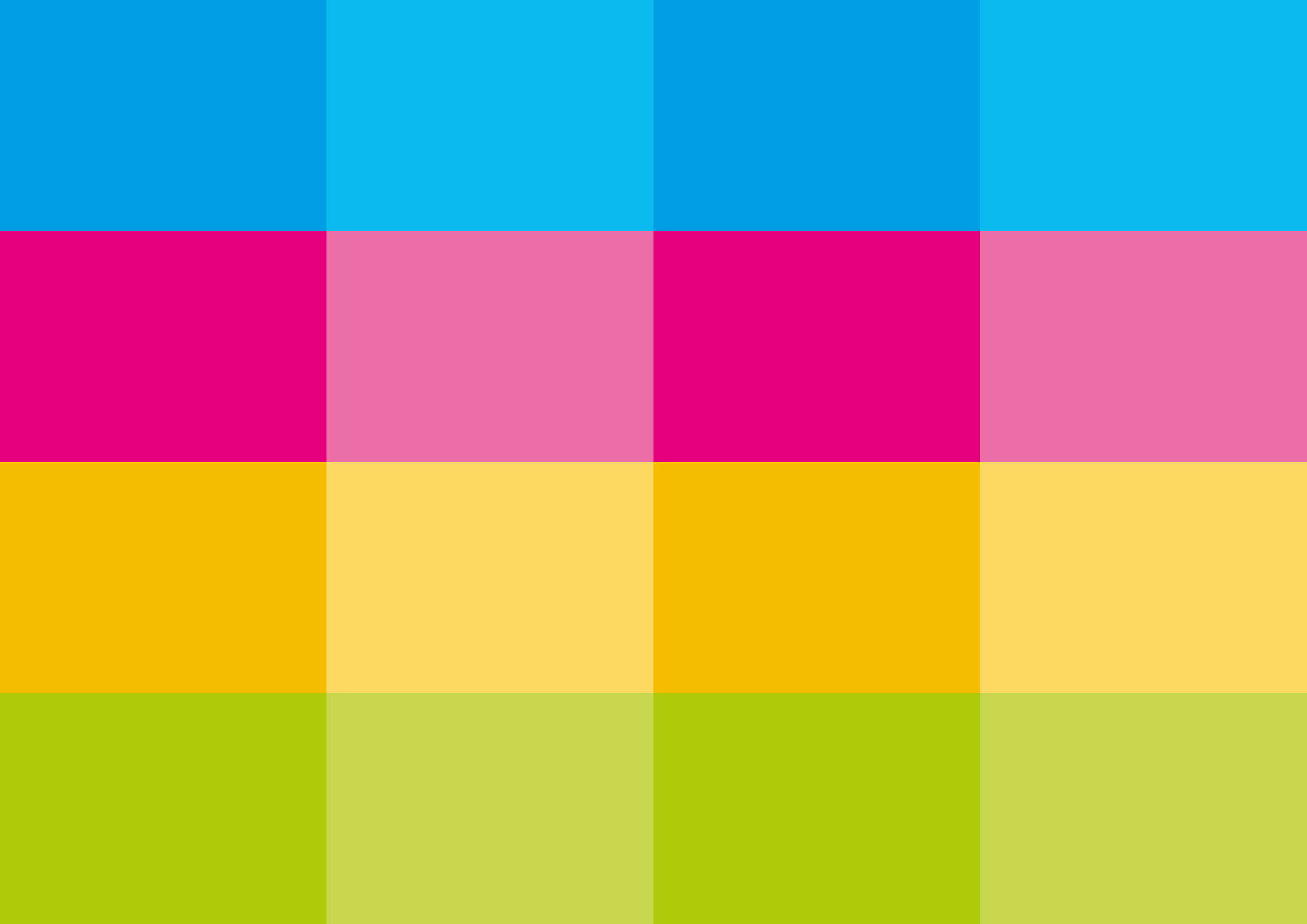
Markus Jansson

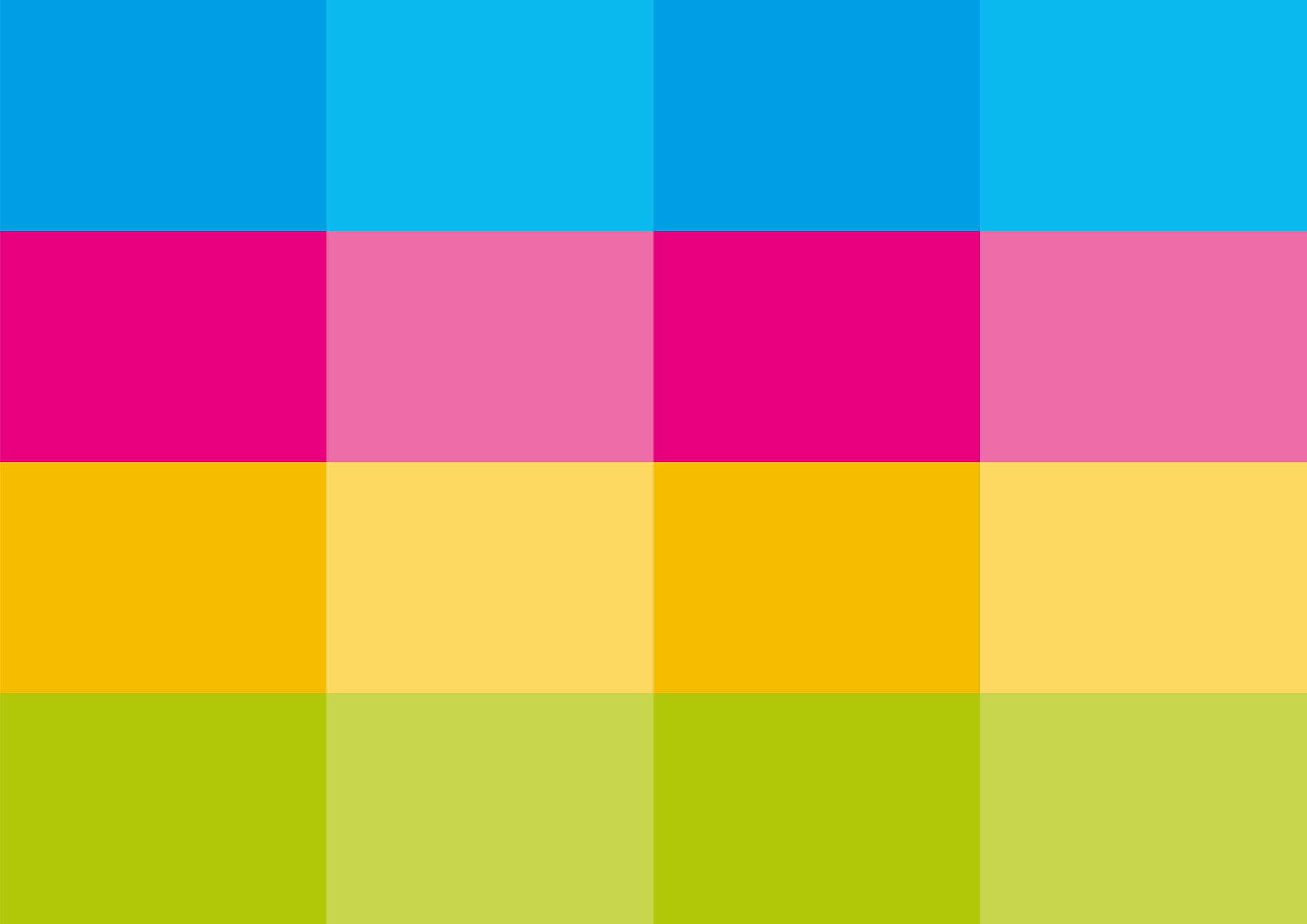
Copywriter

Helena Odsvall

Fotograf

Alexander Pihl sidor 7 och 60 – 65
övriga sidor Andreas Lind

Folksam är ett kundägt företag. Vi erbjuder försäkringar och pensionssparande. Nästan varannan svensk är försäkrad hos Folksam och vi är en av Sveriges största kapitalförvaltare. Vår vision är att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld.

[folksam.se](https://www.folksam.se)

Folksam